

Cuprins

I Rezoluții, recomandări și avize

REZOLUȚII

Comitetul Regiunilor

A 122-a sesiune plenară, 22 și 23 martie 2017

2017/C 272/01	Rezoluția Comitetului European al Regiunilor — Prioritățile Comitetului European al Regiunilor pentru programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2018	1
2017/C 272/02	Rezoluția Comitetului European al Regiunilor — Statul de drept în UE din perspectivă locală și regională	8
2017/C 272/03	Rezoluția Comitetului European al Regiunilor privind implicațiile pentru autoritățile locale și regionale ale intenției Regatului Unit de a se retrage din Uniunea Europeană	11

AVIZE

Comitetul Regiunilor

A 122-a sesiune plenară, 22 și 23 martie 2017

2017/C 272/04	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Către o politică alimentară durabilă a UE, care să creeze locuri de muncă și creștere economică în regiunile și orașele Europei	14
2017/C 272/05	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Integrare, cooperare și performanță în sistemele de sănătate	19
2017/C 272/06	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Strategiile de specializare inteligentă (RIS3): impactul asupra regiunilor și cooperării interregionale	25

2017/C 272/07	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Planul de acțiune privind cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030 — o abordare bazată pe cunoașterea riscurilor de dezastre în toate politicile UE	32
---------------	--	----

III *Acte pregătitoare*

COMITETUL REGIUNILOR

A 122-a sesiune plenară, 22 și 23 martie 2017

2017/C 272/08	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Propunerile legislative privind Regulamentul cu privire la partajarea eforturilor și privind Regulamentul privind LULUCF	36
---------------	--	----

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

REZOLUȚII

COMITETUL REGIUNILOR

A 122-A SESIUNE PLENARĂ, 22 ȘI 23 MARTIE 2017

Rezoluția Comitetului European al Regiunilor — Prioritățile Comitetului European al Regiunilor pentru programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2018

(2017/C 272/01)

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR),

având în vedere:

- rezoluțiile CoR din 4 iunie 2015 privind prioritățile sale pentru 2015-2020 și din 8 decembrie 2016 privind programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2017; și
- Protocolul de cooperare cu Comisia Europeană, din februarie 2012,

1. subliniază că este necesară o Uniune Europeană capabilă să restabilească încrederea cetățenilor în proiectul european; o Uniune axată mai mult pe o abordare ascendentă și pe furnizarea unor soluții proporționale, eficiente și prompte pentru provocările comune majore pe care orașele, regiunile și statele nu le pot gestiona singure;
2. se angajează să contribuie la procesul „Reflecții asupra Europei” consacrat viitorului Europei, printre altele prin intermediul unui aviz al CoR bazat pe Cartea albă privind viitorul Europei și prin organizarea unor dialoguri cu cetățenii în comunitățile locale, destinate dezbaterii unor chestiuni de interes european cu care se confruntă comunitățile respective;
3. va sprijini procesul generat de decizia Regatului Unit de a părăsi Uniunea Europeană, evidențiind problemele specifice cu care se confruntă autoritățile locale și regionale din celelalte 27 de state membre și examinând, din perspectivă locală și regională, chestiunile relevante pentru viitoarea relație a UE cu nivelurile de guvernare locală și regională din Regatul Unit, inclusiv cu națiunile descentralizate;

Locuri de muncă, creștere economică, investiții și politica de coeziune

4. subliniază nevoia urgentă de o strategie a UE pe termen lung, care să urmeze Strategiei Europa 2020, având drept obiectiv asigurarea creșterii inteligente, durabile, reziliente, competitive și favorabile incluziunii, precum și furnizarea unor orientări pentru semestrul european, cadrul financiar multianual al UE și politicile UE;
5. semnaleză totodată necesitatea de a se ține seama de obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ale Agendei 2030, aprobată de Organizația Națiunilor Unite și adoptată de Comisie și, în acest sens, îndeamnă la revizuirea Cadrului financiar multianual (CFM) pentru a îmbina strategia din Agenda 2030 cu Strategia Europa 2020, în vederea adaptării principalelor orientări din perspectiva noilor ODD;

6. reamintește Comisiei Europene necesitatea unei strategii europene privind demografia, care să ofere un răspuns global, coordonat și integrator la schimbările demografice și să dispună de suficiente resurse financiare pentru a putea face față provocărilor care trebuie abordate;
7. așteaptă propunerea privind cadrul financiar multianual (CFM) post-2020, pe care Comisia trebuie să o prezinte până la sfârșitul anului 2017, care să asigure predictibilitatea cheltuielilor UE pe termen lung, să propună o reformă a resurselor proprii ale UE, să garanteze unitatea bugetului UE, să prezinte măsuri suplimentare de simplificare, precum și să stabilească o durată de 5+5 ani, cu o revizuire substanțială obligatorie la jumătatea perioadei, după primii cinci ani;
8. se opune cu fermitate oricărui scenariu pentru UE-27 până în 2025, așa cum este prevăzut în Cartea albă privind viitorul Europei, deoarece ar diminua eforturile UE în ceea ce privește politica de coeziune; invită Comisia să prezinte o propunere legislativă cuprinzătoare pentru o politică de coeziune post-2020 puternică și eficientă și reamintește, astfel cum a solicitat cu ocaziile anterioare, necesitatea unui nou capitol în cadrul celui de al șaptelea raport privind coeziunea, care să evalueze punerea în aplicare a politicii de coeziune la nivel teritorial. Propunerea legislativă ar trebui să se bazeze pe principiile subsidiarității, parteneriatului și guvernării pe mai multe niveluri, reflectând necesitățile și posibilitățile autorităților locale și regionale, precum și rezultatele exercițiului de simplificare, să se sprijine pe un set unic de norme și să ia în considerare consultările ample cu toate părțile interesate relevante implicate; invită Comisia să efectueze o analiză amănunțită a impactului teritorial pe care l-ar avea proiectul legislativ și își exprimă disponibilitatea de a coopera cu Comisia cu privire la această problemă; solicită ca propunerile privind politica de coeziune post-2020 să includă armonizarea procedurilor de management al fondurilor ESI, astfel încât regiunile să poată acționa ca autorități de management în raport cu Comisia Europeană;
9. invită Comisia să revizuiască și să monitorizeze constant valoarea adăugată a Fondului european pentru investiții strategice (FEIS) și impactul său în ceea ce privește coeziunea; invită Comisia să publice raportul privind indicatorii-cheie de performanță și indicatorii-cheie de monitorizare defalcate în funcție de beneficiari și regiuni la nivelul NUTS II. Există nevoia urgentă de clarificări și orientări suplimentare pentru autoritățile locale și regionale privind modul de combinare a FEIS cu alte sisteme ale UE, cum ar fi fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) și mai ales de încurajarea unei implicări mai mari a regiunilor și a autorităților locale în gestionarea acestui fond, în special pentru crearea de platforme financiare regionale sau multiregionale, în sinergie cu intervențiile din cadrul politicii de coeziune; cu toate acestea, CoR se opune, în principiu, redistribuirii resurselor de la politica de coeziune la programele gestionate la nivel central;
10. solicită Comisiei să prezinte o propunere perfecționată privind Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE) post-2020, care ar încuraja inițiativele de punere în aplicare a rețelei globale și ar asigura legăturile în cadrul rețelei TEN-T în regiunile de frontieră, ar îmbunătăți conexiunile cu zonele periferice și s-ar axa asupra așa-numitelor legături transfrontaliere lipsă; solicită ca autostrăzile maritime să asigure și legăturile cu zonele îndepărtate, în special între insule și centrele regionale; subliniază necesitatea existenței unei sinergii între resursele financiare ale FEIS, ale MIE și ale fondurilor ESI, pentru a se asigura utilizarea optimă a tuturor fondurilor UE disponibile;
11. își reiterează solicitările de a include elaborarea viziunii teritoriale pentru 2050 în programul anual de lucru al Comisiei pentru 2018; subliniază nevoia de o nouă viziune teritorială, dat fiind faptul că Acordul privind Schema de dezvoltare a spațiului comunitar din 1999 necesită să fie actualizat;
12. subliniază necesitatea de a monitoriza punerea în aplicare a Agendei urbane a UE, pentru a sistematiza rezultatele parteneriatelor tematice, a evidenția elementele unei mai bune guvernări și pentru ca acestea să poată fi transferate în următoarele propuneri legislative pentru CFM post-2020. Această abordare ar trebui integrată în pregătirea viitoarei politici de coeziune post-2020 și a strategiei post-Europa 2020;
13. solicită, în acest context, o monitorizare specifică a parteneriatului tematic urban privind locuințele. Această monitorizare ar putea lua forma unei agende europene privind locuințele, care să coordoneze chestiunea locuințelor, care a fost până acum abordată numai prin politici sectoriale, cum ar fi Agenda urbană, dezvoltarea durabilă, politica de coeziune, politica în domeniul concurenței sau inițiativele sociale, ca de pildă pilonul european al drepturilor sociale;
14. așteaptă prezentarea de către Comisie, înainte de sfârșitul anului 2017, a propunerilor sale pentru următorul Program-cadru pentru cercetare și inovare, care ar trebui să se bazeze pe Orizont 2020 și să mențină o perspectivă strategică asupra chestiunilor care afectează viitorul Europei, care nu fac obiectul soluțiilor bugetare pe termen scurt, precum și să realizeze un echilibru între excelență și coeziune, în vederea reducerii decalajelor în domeniul inovării în contextul actualelor provocări sociale;

15. atrage atenția asupra modelului instituit de Platforma pentru schimb de cunoștințe, pentru a crește acoperirea și impactul rezultatelor cercetării finanțate din fonduri publice;
16. reiterează necesitatea de a crea un cadru comun pentru recunoașterea educației informale și nonformale, cu scopul de a facilita crearea de proceduri naționale relevante;
17. așteaptă cu nerăbdare să contribuie la punerea în aplicare cu succes a Anului European al Patrimoniului Cultural (2018), prin corelarea lui cu strategii locale și regionale din domeniile culturii și turismului;
18. solicită Comisiei să prezinte măsuri concrete pentru abordarea obstacolelor din calea investițiilor și pentru eliminarea decalajului în domeniul investițiilor; subliniază, în special, că nivelul investițiilor publice – din care peste jumătate sunt realizate de orașe și regiuni – se menține prea scăzut, în parte din cauza constrângerilor introduse prin mecanismele de reglare a bugetului existente la nivelul UE și la nivel național; îndeamnă Comisia să introducă măsuri pentru ca Pactul de stabilitate și de creștere să devină mai favorabil creșterii și să faciliteze într-o mai mare măsură investițiile strategice și pe termen lung, plecând de la excluderea cofinanțării regionale/naționale din calculul Pactului de stabilitate și de creștere și luând măsuri pentru ca resursele provenite din fondurile structurale să respecte cu strictețe și fără întârziere aceleași reguli, ținând seama că ele urmăresc același obiectiv; își reiterează, de asemenea, solicitarea adresată Comisiei de a evalua impactul normelor SEC 2010 asupra capacității autorităților locale și regionale de a face investiții și de a oferi clarificări cu privire la tratamentul parteneriatelor public-privat în contextul normelor Eurostat;
19. în conformitate cu Declarația Cork 2.0, își reiterează solicitarea referitoare la o Carte albă privind o agendă rurală a UE, care să servească drept punct de plecare pentru o politică de dezvoltare rurală pentru perioada de după 2020, și solicită măsuri concrete de „testare în mediul rural” a politicilor UE; solicită recunoașterea teritoriilor rurale ca poli de dezvoltare și de inovare, care contribuie la atingerea obiectivului de coeziune teritorială;
20. solicită o politică agricolă comună (PAC) reînnoită pentru perioada după 2020, care să contribuie la relansarea creșterii și a creării de locuri de muncă în zonele rurale și la menținerea unui nivel înalt de calitate, securitate și siguranță a alimentelor în Europa; o politică agricolă comună mai coerentă cu obiectivele de dezvoltare durabilă, care să abordeze decalajul existent între zonele urbane și cele rurale; în acest sens, subliniază importanța simplificării PAC, prin introducerea unei mai mari flexibilități în gestionarea ei, prin reducerea sarcinilor pe care le suportă producătorii, prin evoluția spre o politică axată mai mult asupra inovării și a competitivității, și prin furnizarea de sprijin orientat pentru tinerii fermieri; pledează pentru menținerea unei abordări diferențiate în ce privește regiunile ultraperiferice în cadrul PAC, care să permită aplicarea măsurilor specifice necesare pentru dezvoltarea sectorului agricol în aceste teritorii;
21. așteaptă, din partea Comisiei, sprijinirea statelor membre și a autorităților locale și regionale ale acestora în eforturile lor de modernizare a organizării și a funcționării sistemelor de sănătate și stimularea cooperării la nivel european în acest domeniu, de exemplu, prin instituirea unui program similar cu programul Erasmus pentru profesioniștii din domeniul sănătății;
22. solicită Comisiei să integreze principiul rezilienței în fața dezastrelor în fondurile și politicile sale, astfel încât dezvoltarea rezilientă și durabilă a economiilor noastre să nu fie compromisă;
23. solicită o politică alimentară durabilă a UE, care să abordeze aspecte precum calitatea produselor alimentare, producția de alimente, agricultura, pescuitul, dezvoltarea rurală, mediul, sănătatea, alimentația, ocuparea forței de muncă și protecția consumatorilor, într-o manieră cuprinzătoare, promovând un mod de producție și modele de consum mai durabile;
24. solicită Comisiei să revizuiască strategia privind turismul din 2010 și să lanseze o politică integrată a UE privind turismul, cu un program de lucru multianual și să asigure o linie bugetară dedicată finanțării proiectelor europene în domeniul turismului în perioada după 2020; în acest context, își reiterează intenția de a crea un grup interinstituțional de contact în domeniul turismului, printre altele, pentru a susține lansarea unor platforme regionale de investiții în turism, care să ofere asistență destinațiilor turistice și IMM-urilor acestora în accesarea de fonduri pentru proiectele și activitățile lor;
25. îndeamnă Comisia să urmărească o agendă ambițioasă în domeniul economiei albastre și a gestiunii durabile a oceanelor, precum și să transpună în orientări de politică declarația care urmează să fie adoptată în cursul Președinției malteze; reiterează importanța accesului la finanțare pentru industriile marine emergente, care au potențialul de a genera locuri de muncă și creștere economică pe teritoriul Europei; în acest context, reamintește Comisiei solicitarea CoR de a crea o comunitate de cunoaștere și inovare, care ar încuraja transferul de idei din domeniul cercetării marine în sectorul privat;

26. sprijină apelul pentru o nouă strategie a UE în materie de alcool, care ar trebui să acopere domenii precum informarea consumatorului, comercializarea și siguranța rutieră; observă, de asemenea, că este esențială extinderea planurilor comune de acțiune și/sau crearea unui nou plan pentru copii și tineri;

Restabilirea legăturii cu tinerii europeni

27. sprijină continuarea și intensificarea punerii în aplicare a Garanției pentru tineret și lansarea Corpului european de solidaritate; subliniază importanța dimensiunii teritoriale a ambelor inițiative; evidențiază importanța implicării sectorului privat în astfel de sisteme, atât în conceperea, cât și în finanțarea lor, pentru a contribui la o mai bună corelare între competențele tinerilor și nevoile pieței forței de muncă;

28. îndeamnă Comisia să își consolideze instrumentele de comunicare cu tinerii cetățeni și să le armonizeze cu cele ale celorlalte instituții; subliniază importanța implicării autorităților locale și regionale în revizuirea planificată a Strategiei europene pentru tineret pentru perioada după 2018;

Uniunea economică și monetară

29. subliniază necesitatea de a consolida eficiența, responsabilitatea și legitimitatea guvernantei și coordonării economice în UE; invită Comisia să coopereze cu PE și cu Consiliul pe tema unui cod de conduită pentru implicarea autorităților locale și regionale în semestrul european, pe baza propunerii CoR;

30. îndeamnă Comisia să implice CoR într-un mod structurat în monitorizarea părților din Cartea albă privind viitorul Europei legate de continuarea integrării uniunii economice și monetare;

31. își reiterează apelul pentru consolidarea dimensiunii sociale a UE și a uniunii economice și monetare; preconizează că o propunere legislativă pentru un pilon european al drepturilor sociale ar permite ca drepturile lucrătorilor și mobilitatea acestora într-o piață a forței de muncă aflată în schimbare să fie abordate cu respectarea concomitentă a principiului subsidiarității. Această propunere nu ar trebui să prevadă doar un instrument fără caracter obligatoriu („soft law”), menit să completeze acquis-ul existent, ci ar trebui să conțină măsuri la fel de puternice ca cele adoptate pentru uniunea economică și monetară; acest lucru ar contribui la consolidarea percepției de către cetățeni a unei UE mai sociale, capabilă să ofere soluții la problemele lor;

Strategia privind piața unică, IMM-urile, concurența, industria și piața unică digitală

32. pledează pentru simplificarea în continuare a normelor privind ajutorul de stat, în special în ceea ce privește serviciile de interes economic general (SIEG), printr-o revizuire substanțială a deciziei și a cadrului relevante („pachetul Almunia”); solicită, de asemenea, lărgirea domeniului de aplicare al Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare, în special în ceea ce privește accesul IMM-urilor la finanțare și ajutorul acordat atât microîntreprinderilor, cât și întreprinderilor nou înființate;

33. solicită o evaluare amănunțită a punerii în aplicare a legislației privind achizițiile publice, inclusiv a Directivei privind căile de atac, care ar putea conduce la ajustări și la simplificare, astfel încât să se răspundă nevoilor entităților locale și regionale mai mici, fără a pune în pericol securitatea juridică;

34. își reiterează apelul pentru un „Small Business Act” pentru Europa revizuit și consolidat; își reafirmă angajamentul de a promova punerea în aplicare a SBA prin intermediul sistemului său Regiunea europeană întreprinzătoare (REI), precum și al inițiativei privind întreprinderile nou-înființate și extinderea acestora; în acest context, solicită reducerea sarcinii administrative și crearea unor reglementări inteligente;

35. se angajează să colaboreze cu Comisia în cadrul nou-înființatei platforme pentru banda largă, pentru a monitoriza implementarea rețelei în bandă largă de mare viteză, mai rapidă și având o calitate superioară, în toate regiunile Europei și, în special, în zonele rurale și slab populate, pentru a identifica măsurile suplimentare timpurii menite să elimine decalajul digital, precum și pentru a neutraliza costurile suplimentare ale accesului la rețelele în bandă largă din regiunile ultraperiferice;

36. solicită Comisiei să clarifice domeniul de aplicare al Directivei privind serviciile în economia colaborativă; așteaptă, de asemenea, cu interes propunerile Comisiei cu privire la protejarea drepturilor lucrătorilor în noile formule de ocupare a forței de muncă, specifice economiei bazate pe partajare/colaborative; așteaptă ca Comisia să susțină înființarea unui „Forum al orașelor din economia colaborativă”, în care CoR să devină o parte interesată esențială;

Politica comercială a UE

37. îndeamnă Comisia să se asigure că dimensiunile locală și regională ale procesului de elaborare a politicilor în domeniul comerțului UE sunt luate în considerare în cadrul negocierilor pentru noile acorduri comerciale și solicită să se aibă în continuare acces la documentele de negociere relevante, prin procedura sălii de lectură, astfel cum s-a stabilit pentru negocierile TTIP;

Uniunea energetică, politica privind clima și mediul înconjurător

38. invită Comisia să sprijine solicitarea CoR pentru o instituționalizare progresivă a rolului jucat de nivelurile locale și regionale ale administrației publice în guvernanta globală în domeniul climei, prin instituirea de acorduri formale cu secretariatul CCONUSC;

39. îndeamnă Comisia să țină seama de efectele și consecințele teritoriale pe care le poate avea aplicarea politicilor comerciale ale UE asupra autorităților locale și regionale, atât din punct de vedere al ocupării forței de muncă cât și din perspectiva mediului; solicită, de aceea, să fie implicat în mai mare măsură în elaborarea viitoarelor politici comerciale;

40. solicită Comisiei să asigure coerența între cele mai recente și viitoarele propuneri de politică energetică și de politică privind clima, Acordul de la Paris și promovarea eficienței energetice și a resurselor regenerabile; sugerează că ar trebui pus mai mult accentul pe inițiativele sau campaniile care se bazează pe implicarea autorităților locale și regionale și care contribuie în mod semnificativ la atingerea obiectivelor stabilite pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

41. reiterează faptul că adaptarea la schimbările climatice ar trebui integrată în politicile și în instrumentele de finanțare existente și solicită Comisiei să ofere opțiuni adecvate de abilitare regiunilor și orașelor, în lumina revizuirii strategiei UE privind adaptarea la schimbările climatice; își reafirmă angajamentul de a coopera cu Comisia, pentru a dezvolta în continuare conceptul de contribuții stabilite la nivel local și regional, cu scopul de a încuraja acțiunile de combatere a schimbărilor climatice întreprinse la nivel local și regional;

42. în vederea propunerii de Regulament privind guvernanta uniunii energetice, invită CE să încurajeze statele membre în sensul instituționalizării unui dialog între autoritățile naționale, locale și regionale, în etapa de elaborare a planurilor lor naționale în domeniul climei și energiei;

43. așteaptă cu interes cooperarea strânsă privind Evaluarea aplicării politicilor de mediu (EIR), inclusiv prin intermediul Platformei tehnice pentru cooperare în domeniul mediului, și solicită o mai mare implicare a autorităților locale și regionale în viitoarele dialoguri dintre Comisie și statele membre; dorește să contribuie la verificarea adecvării și la revizuirea directivelor-cheie în domeniul mediului, care vor fi lansate de Comisie în 2018, inclusiv prin intermediul unui aviz prospectiv;

44. se angajează să contribuie în mod activ la planul de acțiune pentru îmbunătățirea punerii în aplicare a directivelor UE privind natura; solicită Comisiei să pună în aplicare cu promptitudine planul de acțiune și măsurile așteptate, care sunt prevăzute în Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2020, precum și să înainteze, în cursul anului 2018, o propunere privind un cadru juridic și financiar pentru o rețea transeuropeană a infrastructurii ecologice (TEN-G);

45. în contextul punerii în aplicare a pachetului privind economia circulară, solicită stabilirea de obiective de prevenire și reciclare pentru deșeurile provenite din activitățile comerciale și industriale, în afara deșeurilor municipale solide;

46. solicită Comisiei Europene să adopte o abordare flexibilă și diferențiată, bazată pe principiile precauției și „poluatorul plătește”, în cadrul revizuirii Directivei privind apa potabilă și a Directivei privind apele reziduale urbane, precum și în propunerea legislativă privind reutilizarea apei;

47. atenționează Comisia că globalizarea Convenției primarilor nu trebuie să anuleze accentul pus pe implicarea esențială la nivelurile local și regional și necesitatea de a dezvolta obiectivele și metodologia Convenției atât în interiorul UE, cât și dincolo de granițele acesteia; prin urmare, solicită insistent Comisiei să ia măsurile necesare pentru a proteja reprezentarea diferitelor structuri subnaționale de diferite mărimi în structurile Convenției, precum și pentru a menține principiile parteneriatului și ale guvernantei pe mai multe niveluri; așteaptă cu nerăbdare să joace un rol activ în Consiliul fondatorilor Convenției globale a primarilor pentru climă și energie;

48. subliniază necesitatea unui parteneriat și a unei cooperări strânse între grupul CoR al ambasadorilor Convenției primarilor și Consiliul consultativ pe probleme politice al Convenției europene a primarilor;

Justiția, securitatea, drepturile fundamentale și migrația

49. sprijină raportul Parlamentului European din 25 octombrie 2016, conținând recomandări adresate Comisiei referitoare la crearea unui mecanism al UE pentru democrație, statul de drept și drepturile fundamentale, care să încorporeze instrumentele existente, și solicită ca acesta să fie aplicabil la toate nivelurile de guvernare;
50. susține cu fermitate eforturile depuse la nivelul UE pentru a pune în aplicare o reformă cuprinzătoare și eficientă a sistemului european comun de azil și subliniază necesitatea unei abordări holistice a azilului și a integrării solicitanților de azil, care să încurajeze politicile durabile, să implice instituțiile UE, statele membre și autoritățile locale și regionale ale acestora și să se bazeze pe principiile solidarității și reciprocității;
51. invită Comisia să propună măsuri legislative pentru a institui căi juridice suplimentare pentru primirea persoanelor în UE, fie că acestea sunt în căutare de protecție internațională, de adăpost umanitar sau de un loc de muncă, ori de oportunități în materie de educație, de cercetare sau de investiții; migrația legală reprezintă unul dintre cei patru piloni ai gestionării migrației – în conformitate cu Agenda UE privind migrația din 2015 –, iar măsurile respective ar putea contribui nu numai la soluționarea pe termen lung a problemelor economice, sociale și demografice, ci și la remedierea deficitelor de forță de muncă din UE, reprezentând, de asemenea, un factor important în combaterea traficului de ființe umane;
52. invită Comisia să continue procesul de simplificare și accelerare a procedurilor de finanțare și să ofere regiunilor și orașelor acces direct la resursele financiare destinate soluționării crizelor umanitare și integrării resortisanților țărilor terțe;
53. îndeamnă Comisia să contribuie la schimbul de bune practici pe care CoR le-a subliniat în domeniul deradicalizării luptătorilor reveniți în țara de origine și al prevenirii unei noi radicalizări;
54. subliniază că programele incluse în Fondul pentru azil, migrație și integrare ar trebui puse în aplicare în special de către autoritățile locale și regionale și că, în acest scop, ar trebui instituită o mai bună colaborare cu autoritățile naționale de gestionare;
55. încurajează Comisia să continue intensificarea finanțării din Fondul fiduciar UE pentru Africa și să stimuleze cooperarea cu partenerii din Africa de Nord în materie de gestionare a migrației;

Stabilitatea și cooperarea în afara Uniunii Europene

56. subliniază contribuția concretă a CoR, prin comitetele consultative mixte (CCM) și grupurile de lucru cu țările candidate și potențial candidate, la obiectivul Comisiei din cadrul politicii de extindere care constă în consolidarea stabilității și a prosperității; invită Comisia să continue organizarea anuală a Zilei extinderii, în cooperare cu CoR;
57. invită Comisia Europeană să se ocupe în continuare de problema minorilor neînsoțiți în procesul de migrație, a cărei gestionare ține în mod normal de competența regiunilor, și să promoveze în rândul statelor membre partajarea solidară a sarcinilor și responsabilităților între nivelurile european, național și regional. Prin urmare, CoR așteaptă cu interes noua strategie globală care va fi elaborată în completarea planului de acțiune privind minorii neînsoțiți (2010-2014), sperând că va ține seama de situația copiilor dispăruți și a minorilor neînsoțiți;
58. reafirmă rolul autorităților locale și regionale în combaterea corupției și consolidarea democrației și a statului de drept în societate, recomandând insistent să fie acordat mai mult sprijin pentru descentralizare, consolidarea capacităților și reformele administrației locale în țările învecinate;
59. solicită Comisiei să sprijine în continuare cooperarea ascendentă, cu resursele administrative și financiare adecvate, reiterând nevoia de a elabora noi instrumente pentru consolidarea capacităților în statele în curs de aderare sau din cadrul politicii europene de vecinătate, având în vedere nevoia urgentă de a înlocui vechiul Instrument pentru administrație locală;
60. îndeamnă Comisia să intensifice cooperarea cu Adunarea autorităților locale și regionale din zona euromediteraneeană (ARLEM), cu Conferința autorităților locale și regionale din Parteneriatul estic (CORLEAP), precum și cu Grupul operativ CoR-Ucraina al CoR, în special cu ocazia punerii în aplicare a programelor regionale și a noilor inițiative;
61. salută sprijinul acordat de Comisie inițiativei Nicosia, proiectul său de consolidare a capacităților, care vizează îmbunătățirea situației socioeconomice a orașelor libiene, prin cooperarea bilaterală cu autoritățile europene locale și regionale;

62. solicită Comisiei să dezvolte în continuare rolul tot mai important al autorităților locale și regionale, în calitate de actori și parteneri activi în cadrul cooperării pentru dezvoltare, în special în contextul propunerii pentru un nou Consens european privind dezvoltarea și al viitorului acord de parteneriat Africa, zona Caraibilor, Pacific-UE;

63. salută pachetul propus, cuprinzând Planul de investiții externe pentru Africa și țările din vecinătatea UE, care vizează mobilizarea investițiilor și stimularea creării de locuri de muncă în țările partenere, și solicită Comisiei să implice CoR în proiectarea planului, în calitate de voce a autorităților locale și regionale din UE;

64. își reiterează apelul pentru o strategie de sine-stătătoare a UE privind relațiile culturale internaționale; în acest context, subliniază valoarea adăugată a prioritizării dezvoltării în continuare a diplomației culturale, în scopul introducerii acesteia în politica externă a UE;

Cetățenia, guvernanta și o mai bună legiferare

65. așteaptă cu interes să fie implicat pe deplin în viitoarele dezbateri pe tema modului de îmbunătățire a guvernantei democratice și a eficacității Uniunii Europene, care ar trebui să fie lansate odată cu Cartea albă privind viitorul Europei; reamintește necesitatea de implica autoritățile locale și regionale, prin intermediul CoR, în orice măsură oficială care ar putea fi avută în vedere pentru a reforma tratatele UE;

66. reiterează importanța promovării în continuare a egalității de șanse între femei și bărbați în toate politicile Comisiei Europene;

67. salută angajamentul Comisiei de a organiza în întreaga UE o campanie de informare și sensibilizare privind drepturile aferente cetățeniei UE, precum și de a propune inițiative menite să îi ajute pe cetățeni să voteze și să candideze la alegerile pentru Parlamentul European în 2019;

68. își reiterează apelul în favoarea revizuirii cadrului juridic existent al inițiativei cetățenești europene, pentru a-l face mai accesibil și mai ușor de utilizat și, în special, pentru a îmbunătăți dispozițiile privind monitorizarea inițiativelor cetățenești europene de succes, în vederea valorificării pe deplin a potențialului acestui instrument de mobilizare a cetățenilor;

69. reamintește că Agenda pentru o mai bună reglementare trebuie dusă la îndeplinire în spiritul guvernantei pe mai multe niveluri și subliniază rolul specific jucat de autoritățile locale și regionale într-o serie de domenii supuse reglementărilor UE, precum și rolul lor de entități care pun în aplicare această legislație și gestionează fondurile UE; subliniază faptul că responsabilitățile lor specifice le oferă oportunități bune de a evalua cadrele de reglementare existente și de a identifica posibilele schimbări;

70. solicită Comisiei să pună în aplicare evaluările impactului teritorial, ca practică standard în evaluarea impactului legislației care ar putea avea efecte teritoriale asimetrice, precum și în agenda mai amplă pentru o mai bună reglementare;

71. se așteaptă la o cooperare tot mai strânsă cu Comisia și cu Parlamentul European în ceea ce privește monitorizarea subsidiarității;

72. încredințează președintelui mandatul de a transmite prezenta rezoluție Comisiei Europene, Parlamentului European, Președinției malteze a Consiliului UE și președintelui Consiliului European.

Bruxelles, 22 martie 2017.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor*

Markku MARKKULA

Rezoluția Comitetului European al Regiunilor — Statul de drept în UE din perspectivă locală și regională

(2017/C 272/02)

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR),

- având în vedere Comunicarea Comisiei din 11 martie 2014 intitulată „Un nou cadru al UE pentru consolidarea statului de drept” [COM(2014) 158] și concluziile Consiliului Uniunii Europene și ale statelor membre, reunite în cadrul Consiliului din 16 decembrie 2014, privind asigurarea respectării statului de drept;
 - având în vedere avizul său din 12 februarie 2015 pe tema „Autoritățile locale și regionale și protejarea pe mai multe niveluri în UE a statului de drept și a drepturilor fundamentale”;
 - având în vedere rezoluția Parlamentului European din 25 octombrie 2016 conținând recomandări către Comisie referitoare la instituirea unui mecanism al UE privind democrația, statul de drept și drepturile fundamentale;
 - având în vedere articolul 4 alineatul (3) și articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind aplicarea principiului subsidiarității,
1. este preocupat de faptul că o serie de schimbări petrecute în ultimii ani în cadrul Uniunii Europene și la nivel mondial pun la încercare statul de drept, unul dintre pilonii de bază ai democrației;
 2. subliniază faptul că Uniunea Europeană se întemeiază pe un set comun de valori fundamentale, printre care se numără respectarea democrației și a statului de drept – astfel cum se prevede la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), în Carta drepturilor fundamentale a UE și în Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO);
 3. se așteaptă ca statele membre să își îndeplinească obligația de a respecta aceste valori, întrucât ele stau la baza încrederii reciproce între statele membre, între acestea și instituțiile UE, și mai ales între cetățeni și toate nivelurile de guvernare;
 4. ia act, de asemenea, de faptul că Comisia Europeană, Consiliul European, Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, precum și Consiliul Europei au afirmat, în mai multe rânduri, că statul de drept presupune respectarea cel puțin a următoarelor principii: legalitate, transparență, răspundere, separația puterilor, un proces democratic și pluralist de adoptare a legilor, securitate juridică, interdicția actelor arbitrare din partea puterii executive, instanțe independente și imparțiale, un control jurisdicțional eficace, respectarea drepturilor fundamentale, egalitatea în fața legii, libertatea de exprimare și libertatea de întrunire;
 5. observă, cu toate acestea, că instrumentele existente nu au fost suficiente pentru a asigura aplicarea și respectarea deplină a acestor principii;
 6. subliniază, prin urmare, că felul în care cetățenii percep statul de drept la nivel local și regional este la fel de important ca felul în care îl percep la nivel național și european;
 7. evidențiază faptul că în UE există aproape o sută de mii de autorități la nivel subnațional, cărora le revine o mare parte din responsabilitate pentru punerea în aplicare a drepturilor și libertăților fundamentale în relațiile cu populația, în întreaga ei diversitate;
 8. consideră că mizele sunt mai mari ca niciodată în ce privește necesitatea ca UE să se doteze cu un mecanism eficient pentru protejarea statului de drept: în condițiile schimbării mediului de securitate din Europa și ale retragerii unuia dintre statele sale membre, Uniunea trebuie să își consolideze coeziunea, pornind de la înțelegerea comună că solidaritatea nu este o valoare aplicată unidirecțional. Toate statele membre ale UE și toate nivelurile de guvernare ar trebui să își respecte obligațiile reciproce și să apere proiectul european, văzut ca o creație bazată pe principii, împotriva unei mișcări care se extinde în toată Europa și care pune sub semnul întrebării valorile fundamentale ale acesteia;
 9. subliniază că, pentru a susține statul de drept și drepturile fundamentale, participarea unor organizații ale societății civile și a unor ONG-uri active, independente și pluraliste la procesul democratic și la monitorizarea bunei funcționări a sistemului de control și echilibru între instituțiile și puterile statului este esențială;

10. subliniază că, deși recomandările privind statul de drept bazate pe cadrul din 2014 sunt încă valabile, cadrul nu a produs până acum rezultate concrete. Este deosebit de regretabil faptul că cadrul privind statul de drept include orientări referitoare la un „dialog constructiv” între Comisie și statul membru în cauză, dar nu prevede implicarea, încă de la bun început, a diferitelor niveluri de guvernare, inclusiv a celui local și a celui regional, și nici a societății civile. Această situație este cu atât mai regretabilă, cu cât instituțiile UE și statele membre trebuie întotdeauna să precizeze limpede că desfășurarea unei proceduri care vizează autoritățile publice ale unui anumit stat membru nu reprezintă o dovadă a intenției de a izola țara respectivă și că există în continuare disponibilitatea de a colabora cu membrii societății acesteia;

11. sprijină, așadar, rezoluția Parlamentului European din 25 octombrie 2016, care conține recomandări adresate Comisiei referitoare la instituirea unui mecanism al UE pentru democrație, statul de drept și drepturile fundamentale, care să încorporeze instrumentele existente, și solicită ca acesta să fie aplicabil la toate nivelurile de guvernare;

12. subliniază că un astfel de mecanism ar trebui să fie obiectiv, bazat pe dovezi și fapte, pe o evaluare imparțială și pe principiul egalității de tratament între toate statele membre, și să respecte principiile subsidiarității și proporționalității;

13. se așteaptă ca, pe de o parte, mecanismul să implice pe deplin autoritățile locale în dialogul dintre Comisie și statele membre și, pe de altă parte, să le ofere acestor autorități posibilitatea de a sesiza direct Comisia, în cazul în care constată existența unor amenințări la adresa statului de drept;

14. observă că obligațiile care le revin țărilor candidate în temeiul criteriilor de la Copenhaga continuă să se aplice statelor membre după aderarea la UE în temeiul articolului 2 din TUE și că, din acest motiv, toate nivelurile de guvernare din fiecare stat membru ar trebui evaluate în conformitate cu mecanismul, pentru a verifica dacă acestea se conformează în permanență valorilor de bază ale UE, ce constau în respectarea drepturilor fundamentale, a instituțiilor democratice și a statului de drept;

15. subliniază faptul că criminalitatea organizată și corupția subminează democrația și statul de drept și provoacă denaturări economice, sociale și politice considerabile. Noul mecanism ar trebui să asigure o mai bună aplicare și respectare a standardelor internaționale și europene, abordând lacunele și obstacolele care împiedică lupta împotriva crimei organizate și a corupției la toate nivelurile de guvernare. Un angajament ferm din partea autorităților locale, regionale și naționale este esențial pentru a promova măsuri concrete de combatere a corupției și a conferi un caracter durabil și ireversibil eforturilor în acest sens. Legislația în domeniul corupției trebuie să se aplice în mod egal tuturor și trebuie respectată la toate nivelurile, pentru ca cetățenii, societatea civilă și autoritățile publice să aibă deplină încredere în sistemele juridice ale statelor membre ale UE;

16. își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că recomandările privind statul de drept ar putea încuraja cererile de introducere a unor condiționalități politice. Comitetul Regiunilor se opune cu tărie posibilității ca autoritățile locale și regionale să devină prizonierii politicilor duse de guvernele naționale, ceea ce ar putea determina o suspendare a finanțării UE pentru orașe și regiuni; cu toate acestea, sprijină dispozițiile acordurilor de parteneriat referitoare la întreruperea finanțării în caz de încălcare a statului de drept de către autoritățile locale și regionale;

17. ia act de faptul că îngrădirea libertății presei și a pluralismului, precum și manipularea informațiilor, care a fost facilitată de dezvoltarea tehnologiilor moderne și a platformelor de comunicare socială, au un impact negativ asupra exercitării democrației, la toate nivelurile de guvernare. Revizuirea în curs a Directivei serviciilor mass-media audiovizuale (DSMAV) este, prin urmare, extrem de importantă. Astfel cum arată CoR, în urma revizuirii ar trebui:

— ca independența autorităților de reglementare naționale, atât în raport cu autoritățile publice, cu actorii din domeniul audiovizual, cât și cu partidele politice, să reprezinte un fundament al reglementării mass-media audiovizuale europene, pe care fiecare stat membru este dator să-l asigure cu orice preț și care constituie garanția elementară a diversității de informație și a unei piețe pluraliste a mass-media la nivel european, național, regional și local;

— ca transparența în ce privește proprietatea în domeniul serviciilor media să devină realitate;

— ca rolul furnizorilor de platforme să fie definit, atât în DSMAV, cât și în Directiva privind comerțul electronic;

— ca orientările generale și recomandările adresate furnizorilor de rețele de socializare și altor platforme publice să limiteze răspândirea de informații false și nefiabile din surse neverificate, ori de „știri false” și „adevăruri alternative”, deoarece acestea reprezintă o amenințare la adresa procesului democratic, în special în preajma alegerilor;

18. încredințează președintelui mandatul de a transmite prezenta rezoluție Comisiei Europene, Parlamentului European, Consiliului, președintelui Consiliului European și Președinției malteze a Consiliului UE, precum și Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei.

Bruxelles, 24 martie 2017.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor*

Markku MARKKULA

Rezoluția Comitetului European al Regiunilor privind implicațiile pentru autoritățile locale și regionale ale intenției Regatului Unit de a se retrage din Uniunea Europeană

(2017/C 272/03)

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR)

— având în vedere rezultatul referendumului care a avut loc la 23 iunie 2016 în Regatul Unit,

1. reamintește faptul că Uniunea Europeană (UE) este cea mai mare realizare politică din istorie, care garantează pacea, democrația și prosperitatea cetățenilor săi, că aceasta rămâne cel mai bun instrument de care dispun statele sale membre pentru a aborda noile provocări și că obiectivul nostru prioritar ar trebui să îl constituie consolidarea unității sale și promovarea intereselor sale;
2. reamintește că acordul de retragere a Regatului Unit trebuie să fie pe deplin compatibil cu tratatele UE și cu Carta drepturilor fundamentale a UE și solicită celorlalte state membre și instituțiilor UE să considere retragerea Regatului Unit din Uniune ca pe o oportunitate care ar trebui valorificată pentru a construi o UE mai echitabilă, mai bună și mai favorabilă incluziunii, bazată pe promovarea guvernantei pe mai multe niveluri între sfera europeană, cea națională, cea regională și cea locală;
3. ia act de faptul că UE va trebui să colaboreze cu guvernul Regatului Unit, administrațiile sale descentralizate și autoritățile sale locale, pentru a identifica formele de cooperare reciproc avantajoase, ținând seama de exemplele de reușită existente;
4. subliniază că autoritățile locale și regionale pot contribui în mod pozitiv la dezvoltarea în continuare a unei cooperări productive și durabile între Regatul Unit și UE;
5. în calitate de Adunare UE a reprezentanților locali și regionali, intenționează să joace un rol în procesul de negociere și să analizeze, prin intermediul întregii sale activități politice, consecințele previzibile ale retragerii Regatului Unit din Uniunea Europeană. În acest sens, își va intensifica în mod activ dialogul cu autoritățile locale și regionale care sunt cele mai afectate de acest proces, pentru a oferi negociatorului UE o imagine completă a evoluției situației la nivel local și regional;
6. solicită încheierea cât mai rapidă a unui acord cu privire la principiile unei retrageri ordonate a Regatului Unit din Uniunea Europeană, întrucât aceasta le-ar oferi cetățenilor, autorităților locale și regionale și întreprinderilor certitudinea pe care o merită și ar reprezenta, în acest sens, o condiție preliminară pentru viitoarele relații dintre UE și Regatul Unit; observă însă că articolul 50 din TUE nu împiedică un stat membru să-și retragă notificarea privind intenția de a părăsi Uniunea, cu condiția ca intențiile acestuia să fie sincere și să nu servească drept artificio procedural pentru a redemara perioada de doi ani și nici ca pârghie de negociere pentru a dobândi concesi;
7. ia notă de faptul că anunțul oficial de declanșare a articolului 50 și de demarare a perioadei aferente de doi ani este preconizat să aibă loc pe 29 martie 2017. Subliniază, în acest context, că rezultatul negocierilor complexe cu privire atât la retragerea din UE, cât și la aranjamentele privind viitoarea relație a Regatului Unit cu Uniunea ar trebui să facă obiectul unor forme corespunzătoare de acceptare democratică înainte de a intra în vigoare;
8. consideră că viitoarele relații dintre UE și Regatul Unit ar trebui să se bazeze pe un echilibru între drepturi și obligații, pe condiții de concurență echitabile, precum și pe mecanisme de punere în aplicare eficiente, și că nu ar trebui să deschidă calea către desființarea pieței unice și eliminarea celor patru libertăți de circulație;
9. insistă asupra faptului că niciun acord între o țară terță și UE nu poate oferi condiții mai bune decât statutul de membru al UE;
10. invită părțile care vor negocia acordul de retragere să acorde prioritate măsurilor concrete menite să protejeze drepturile dobândite de cetățenii UE care trăiesc în Regatul Unit, precum și de cetățenii Regatului Unit care trăiesc și muncesc în alte state membre ale UE, pe baza principiilor reciprocității și nediscriminării;
11. subliniază că trebuie găsită o soluție acceptabilă în ceea ce privește viitoarele relații dintre Regatul Unit și UE, pentru a se evita ca măsurile privind frontierele să reprezinte un obstacol în calea legăturilor sociale, economice, culturale și politice;

12. subliniază că toate administrațiile descentralizate și autoritățile locale din Regatul Unit ar trebui să continue să aibă acces la programele de cooperare teritorială după 2020 și că Gruparea europeană de cooperare teritorială (GECT) ar putea reprezenta un instrument util în acest sens;
13. consideră că trebuie să se acorde o atenție deosebită cooperării dintre autoritățile locale și regionale din zonele Mării Irlandei, Canalului Mânecii și Mării Nordului;
14. dorește să se găsească o soluție practică pentru a recunoaște contextul unic al frontierei terestre dintre Irlanda și Irlanda de Nord. Subliniază că, timp de peste 25 de ani, UE a jucat un rol major în cooperarea transfrontalieră, nu în ultimul rând între autoritățile locale din Irlanda și Irlanda de Nord, în special prin intermediul programelor INTERREG și PEACE. Invită Adunarea Irlandei de Nord și autoritățile locale de ambele părți ale frontierei să își continue activitatea în vederea asigurării păcii și prosperității;
15. speră că regiunea Andaluzia și, în special, lucrătorii din districtul Campo de Gibraltar nu vor fi afectați de ieșirea Regatului Unit din Uniunea Europeană, ținând seama de relațiile foarte strânse de interdependență socioeconomică din zona respectivă;
16. se așteaptă ca toate angajamentele juridice asumate de Regatul Unit în calitate de stat membru al Uniunii să facă parte din înțelegerea financiară unică ce urmează a fi stabilită pe baza conturilor oficiale ale UE și încheiată în acordul de retragere. În acest context, solicită să se evalueze, în fiecare domeniu politic al UE, impactul bugetar al retragerii Regatului Unit asupra regiunilor și autorităților locale din celelalte state membre;
17. ia act de faptul că, din perspectiva următorului cadru financiar multianual (CFM), retragerea Regatului Unit va avea un impact asupra bugetului UE și, prin urmare, sugerează că această schimbare în buget ar trebui să fie utilizată ca o oportunitate pentru a continua reforma aprofundată a bugetului UE, ținând seama de necesitățile autorităților locale și regionale;
18. subliniază că consecințele pe care le va avea ieșirea Regatului Unit din UE asupra politicii de coeziune vor depinde de momentul în care retragerea Regatului Unit va intra în vigoare și de relațiile care vor exista pe viitor cu această țară, în special în ceea ce privește posibilele schimbări de categorii ale regiunilor; ar trebui să se evite ca scăderea PIB-ului mediu pe cap de locuitor în UE să aibă consecințe negative asupra anumitor regiuni, numai din pricină că PIB-ul lor pe cap de locuitor va crește în mod artificial în raport cu media europeană;
19. subliniază că UE-27 ar trebui să urmărească îndeaproape procesul de elaborare a proiectului de lege de abrogare a legilor britanice care își au originea în legislația UE (*Great Repeal Bill*), întrucât eliminarea treptată a dispozițiilor legislației UE din legislația în vigoare în Regatul Unit este o problemă care ține atât de guvernarea pe mai multe niveluri, cât și de menținerea unor norme echitabile în ceea ce privește standardele și concurența;
20. subliniază că politicile în domeniile afacerilor maritime și pescuitului se vor număra printre politicile UE cele mai afectate de retragerea Regatului Unit, și că ar trebui acordată o atenție specială posibilelor modalități de atenuare a consecințelor pentru toate regiunile și autoritățile locale în cauză. Solicită ca eventualele măsuri adoptate să țină seama de drepturile de pescuit istorice ale porturilor, regiunilor și țărilor adiacente, și să garanteze menținerea activităților de pescuit locale, care sunt vitale pentru comunitățile din zonele de coastă;
21. este preocupat de faptul că o reducere a finanțării PAC ar putea avea un impact negativ asupra fermierilor și zonelor rurale de pe întreg teritoriul UE, inclusiv în ceea ce privește protecția biodiversității. Subliniază că retragerea Regatului Unit ar putea avea un impact semnificativ asupra agriculturii și producției de alimente și, prin urmare, asupra comunităților locale, în special pe insula Irlanda, și dorește ca aceste teme să fie abordate în mod adecvat în cadrul negocierilor;
22. invită părțile la acordul de retragere să aibă în vedere dispoziții temporare pentru a reduce la minimum perturbarea proiectelor de cercetare și dezvoltare lansate cu multă vreme în urmă și aflate în curs de desfășurare și, prin extensie, a economiilor locale;
23. ia act de faptul că ar trebui să se clarifice dacă proiectele energetice aflate în desfășurare în Regatul Unit, mai ales cele lansate de autoritățile locale și regionale sau dedicate lor care au ca obiectiv reducerea emisiilor de CO₂ și furnizarea de energie durabilă, vor fi în continuare eligibile pentru finanțare din partea MIE, FEIS și BEL, și ce fel de dispoziții tranzitorii ar fi necesare având în vedere ieșirea din UE a Regatului Unit;

24. invită părțile la acordul de retragere să ia în considerare impactul potențial al retragerii Regatului Unit din UE asupra programelor europene pentru tineret, educație și cercetare și dezvoltare, și le invită să găsească soluții adecvate prin intermediul așa-numitei abordări a „țărilor partenere”, care permite participarea țărilor terțe pe baza unor acorduri bilaterale cu UE. În acest sens, le solicită părților să faciliteze participarea autorităților locale și a administrațiilor descentralizate din Regatul Unit la viitoarele programe UE, inclusiv cele pentru cercetare, competitivitate și inovare, cultură, învățare pe tot parcursul vieții, tineret, e-guvernare, reforma sectorului public, în mod similar cu acela în care participă în prezent țări precum Norvegia sau Islanda. Reamintește că schimburile de studenți, organizate în cadrul programului Erasmus sau în afara sa, se numără printre cele mai mari succese ale integrării europene, și că atât universitățile din UE cât și cele din Regatul Unit au putut beneficia de pe urma lor în foarte mare măsură. Prin urmare, orice acord viitor ar trebui să încerce să mențină rolul activ al universităților din Regatul Unit în acest sens, care are, de asemenea, un enorm impact pozitiv la nivelul economiilor locale și regionale;

25. subliniază că este în interesul autorităților locale și regionale din UE să prevadă o cooperare permanentă și structurată cu autoritățile de la nivel subnațional din Regatul Unit după retragerea acestei țări. Observă, în acest sens, că CoR este cel mai bine plasat pentru a concepe și a pune în aplicare mecanisme instituționale de promovare a unei consultări și interacțiuni regulate cu autoritățile locale și parlamentele și adunările descentralizate din Regatul Unit. Insistă, de asemenea, asupra necesității de a dezvolta în continuare parteneriatele cu Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei și rețelele relevante ale autorităților locale și regionale în cadrul cărora administrațiile locale din Regatul Unit ar continua să fie reprezentate;

26. reamintește că, deși CoR nu joacă un rol formal în cadrul negocierilor, este evident că unii dintre membrii săi – în funcție de cadrul lor juridic național – vor avea posibilitatea de a adopta poziții oficiale, cel puțin în ceea ce privește dispozițiile referitoare la viitoarele relații dintre Regatul Unit și UE, inclusiv în materie de schimburi comerciale;

27. încredințează președintelui mandatul de a transmite prezenta rezoluție negociatorului-șef al Comisiei Europene, coordonatorilor pentru Brexit din cadrul Parlamentului European și al Consiliului European, Guvernului Regatului Unit, adunărilor și guvernelor administrațiilor descentralizate și autorităților locale ale Regatului Unit și Președinției malteze a Consiliului UE.

Bruxelles, 24 martie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

AVIZE

COMITETUL REGIUNILOR

A 122-A SESIUNE PLENARĂ, 22 ȘI 23 MARTIE 2017

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Către o politică alimentară durabilă a UE, care să creeze locuri de muncă și creștere economică în regiunile și orașele Europei

(2017/C 272/04)

Raportor: Arno KOMPATSCHER (IT-PPE), președintele provinciei autonome Bolzano și consilier regional

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR)

O viziune comună și pe termen lung în toate domeniile politice relevante

1. solicită o politică alimentară cuprinzătoare și durabilă, elaborată în mod democratic, concepută cu o viziune comună și pe termen lung, pe baza celor mai recente descoperiri științifice și coerentă cu o abordare de guvernare pe mai multe niveluri, care să trateze producția alimentelor și nutriția de manieră mai cuprinzătoare, promovând modele de producție și consum mai durabile, creând legături între diverse domenii de politică, care să cuprindă, printre altele, producția de alimente, agricultura, mediul, sănătatea, politica în domeniul protecției consumatorilor, ocupării forței de muncă și dezvoltării rurale, precum și crearea de locuri de muncă și creștere economică în regiunile și orașele Europei; solicită Parlamentului European și Comisiei lansarea, împreună cu CoR, a unui proiect-pilot comun care să faciliteze elaborarea unei politici alimentare durabile a UE;
2. subliniază necesitatea de a stabili echilibrul între menținerea flexibilității necesare pentru a evita atât o abordare „universală” în cazul politicii alimentare, cât și trecerea acestei politici în rândul politicilor stabilite de nivelul național. O mai mare coerență a reglementărilor va contribui la garantarea siguranței consumatorilor, a funcționării eficiente a pieței interne și a respectării principiului subsidiarității;
3. subliniază importanța integrării verticale a politicilor alimentare, pe baza unor criterii de durabilitate, pentru a se asigura coerența la nivel local, național, regional și internațional. Este un lucru cunoscut că sistemele alimentare și chestiunile aferente acestora (de natură ecologică, socială și economică) prezintă o dimensiune specifică și locală. Orașele și regiunile pot juca, prin urmare, un rol esențial în abordarea provocărilor cu care se confruntă sistemele alimentare, iar acest lucru ar trebui luat în calcul la conceperea unei politici alimentare durabile a UE;
4. subliniază importanța stabilirii unei viziuni și strategii europene ample pentru o aprovizionare cu alimente în condiții de securitate, siguranță și durabilitate, din punctul de vedere al calității, al accesibilității și al cantității și pe baza unor criterii de durabilitate. O astfel de politică alimentară a UE ar trebui să se întemeieze pe o abordare cuprinzătoare, recunoscând natura globală a lanțurilor de aprovizionare cu alimente, incluzând exploatarea agricolă, industria alimentară, mediul și sănătatea. Comisia ar trebui să facă în așa fel încât toată legislația relevantă a UE și toate stimulentele financiare să fie coerente cu această viziune și strategie;

5. reamintește apelul către o politică alimentară a UE care să promoveze modurile durabile de producție pentru agricultura europeană, făcând eforturi în direcția dezvoltării de sinergii transsectoriale pentru alimentație și mediu, printre altele în contextul politicii agricole și în domeniul pescuitului, al politicii privind clima și energia, al politicii regionale și al celei în domeniul cercetării ⁽¹⁾;

6. atrage atenția asupra faptului că valorile aferente ecosistemului nu capătă o greutate adecvată în deciziile privind resursele naturale. Costurile de mediu sunt în prezent externalizate în producția de alimente, ceea ce duce la o situație în care alimentele produse în mod mai durabil par a fi mai scumpe, în special din cauza costurilor de producție mai ridicate; în schimb, conceptul de servicii de ecosistem oferă o ocazie importantă pentru dezvoltarea unui cadru politic care să stea la baza folosirii judicioase a biodiversității și a altor resurse naturale. În prezent, costurile asociate bolilor cauzate de alimentația improprie și daunele aduse apelor, solului, faunei și climei sunt privite drept „externalități”. Ca atare, aceste costuri nu sunt incluse în prețul final al alimentelor, în pofida faptului că sunt plătite indirect (și adesea în mod neconștientizat) de întreaga societate. În acest context, Comisia Europeană ar trebui să promoveze implementarea unor măsuri care să permită reflectarea prețului real al alimentelor, pentru a stimula o economie durabilă;

7. reiterează necesitatea de a consolida legăturile dintre diferitele sectoare legate de produsele alimentare, cum ar fi energia, silvicultura, resursele marine, apa, deșeurile, agricultura, schimbările climatice, știința și cercetarea și unele aspecte legate de destinația terenurilor, deoarece toate acestea joacă un rol crucial în dezvoltarea unei creșteri economice durabile ⁽²⁾. Această abordare ar trebui să țină seama de economia circulară a UE și de alte cadre internaționale similare, în care oportunitățile de inovare pot fi maximizate;

8. subliniază importanța pe care o au anumite teritorii din UE pentru conservarea și dezvoltarea în continuare a unor sisteme alimentare durabile, cum ar fi regiunile montane cu tradiția lor îndelungată de producție alimentară într-un mediu natural dificil;

9. subliniază importanța revizuirii din nou a Politicii agricole comune a UE (PAC) pentru a stimula nu numai agricultorii, ci și întreprinderile de procesare a alimentelor să producă în mod durabil, adică cu garantarea aplicării consecvente a mecanismului UE control al ecocondiționalității, care stabilește sprijinul pentru venit pentru producătorii care respectă standardele de mediu și de bunăstare a animalelor;

10. consideră că este important să fie inclusă actuala politică în domeniul energiei din surse regenerabile ca element în dezvoltarea unei politici alimentare mai cuprinzătoare, bazată pe criterii de durabilitate. În acest sens, este important să se dezvolte măsuri care să încurajeze producerea acelor biocombustibili care nu intră în concurență cu recoltele alimentare și, în același timp, să fie descurajată, pe termen lung și într-un mod predictibil pentru întreprinderi și lucrători, producția biocombustibililor de primă generație nesustenabili care sunt procesați din furaje cu potențial uz alimentar, precum uleiurile vegetale;

11. pentru a se sprijini creșterea în UE, recomandă asigurarea de acorduri de liber schimb cu țările terțe și regiunile din lume care acționează coerent cu producția agroecologică din UE și, ca atare, acordă multă atenție aspectelor de mediu și de durabilitate. Această măsură ar face în așa fel încât aplicarea unor criterii stricte lanțului de aprovizionare din UE să nu ducă la o simplă relocalizare a producției alimentare;

12. reamintește solicitarea Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO) de a lua în considerare în mod mai sistematic reducerea riscurilor de dezastre și consolidarea rezilienței în sectoarele agricole, în special în regiunile care se confruntă cu dezastre repetate și în care agricultura joacă un rol important.

Un ecosistem sănătos în sprijinul productivității și rezilienței agricole

13. subliniază importanța unui sol sănătos și viu, care constituie cheia asigurării securității de aprovizionare cu alimente și a conservării biodiversității. În special acțiunile întreprinse pentru a promova diversificarea speciilor cultivate, agricultura extensivă, integrată și ecologică și aplicarea unor standarde mai ridicate de bunăstare a animalelor ar trebui considerate emblematice pentru o politică alimentară durabilă a UE. Prin realizarea unor astfel de obiective centrale va fi posibil să se recupereze și încrederea publicului în proiectul european;

⁽¹⁾ Propunerile legislative privind reforma politicii agricole comune și dezvoltarea rurală după 2013 CDR 65/2012.

⁽²⁾ Rezoluția privind alimentele durabile (CDR 3306/2015).

14. subliniază necesitatea de a stimula și sprijini, inclusiv financiar, dezvoltarea sistemelor agricole de mici dimensiuni, mai ales a celor amplasate în zone vulnerabile și la periferia orașelor. Sistemele agricole de mici dimensiuni reprezintă un instrument simplu și accesibil pe care autoritățile locale îl pot utiliza pentru a face față unei game largi de chestiuni practice, printre care inegalitatea socială, provocările de mediu și problemele de sănătate. În plus, astfel de sisteme pot oferi zonelor periferice ale orașelor o producție durabilă de alimente locale, proaspete și produse în sezonul corespunzător, accesibile și familiilor cu venituri scăzute. Sistemele agricole de mici dimensiuni au fost recunoscute ca fiind un model care ține seama de realitățile sociale și respectă mediul, reduce ambalajele și risipa de alimente, limitează emisiile de CO₂ și sprijină practicile de producție durabile⁽³⁾. Din această perspectivă, sistemele agricole de mici dimensiuni, și mai ales lanțurile scurte de aprovizionare pentru produse agricole, au un efect pozitiv asupra economiilor locale și asupra ocupării forței de muncă;

15. subliniază importanța lanțurilor scurte de aprovizionare pentru a spori durabilitatea din perspectiva mediului a transportului între diferitele locuri de consum. Într-adevăr, pe măsură ce se mărește distanța, crește și impactul negativ în termeni de poluare produsă de mijloacele de transport;

16. reiterează apelul privind utilizarea mai rațională a apei, a energiei, a combustibililor fosili, a îngrășămintelor și produselor fitosanitare în sistemele de producție agricolă⁽⁴⁾;

17. reamintește că numărul scăzut de tineri care aleg profesia de agricultor pune în pericol durabilitatea economică a zonelor rurale. Acordarea de sprijin tinerilor agricultori este o condiție necesară pentru a menține activitatea agricolă în întreaga UE și a prezerva caracterul dinamic al comunităților rurale⁽⁵⁾.

18. subliniază că lanțurile de aprovizionare regionale și locale permit susținerea unei politici alimentare durabile care recompensează calitatea specifică, tradiția și patrimoniul economic și cultural. În special, în cadrul acestor lanțuri, întreprinderile artisanale joacă un rol fundamental pentru numeroase localități și regiuni și reprezintă un factor de promovare și de succes pe piețele străine;

19. reamintește apelul său privind aplicarea unui „plan privind proteinele” la nivel european pentru a sprijini producerea în Europa a culturilor proteaginoase și leguminoase, pentru a reduce dependența de importuri de furaje de soia, asigurând astfel autonomia în materie de proteine a crescătorilor de animale europeni, a reduce utilizarea de îngrășământ azotat de sinteză și a îmbunătăți fertilitatea solurilor⁽⁶⁾;

20. subliniază importanța insectelor care efectuează polenizarea și solicită să se ia măsuri pentru a asigura conservarea acestora, cum ar fi reducerea utilizării de pesticide nocive și menținerea diversității culturilor;

21. solicită Comisiei Europene să-și consolideze sprijinul pentru bunăstarea animalelor și pentru agricultura și metodele de producție ecologice, prin elaborarea de măsuri care să vizeze descurajarea emisiilor inutile aferente producției și transportului îngrășămintelor naturale; în același timp, este important să se încurajeze sistemele care țin seama de bunăstarea animalelor, prin achiziții publice care le favorizează și alte măsuri relevante. În ansamblu, este necesară sprijinirea unor practici mai bune de gestionare a creșterii animalelor, prin care să se utilizeze mai puține antibiotice în ferme și să se țină seama de bunăstarea animalelor;

22. consideră că agricultura ecologică reprezintă un instrument pentru a fixa mai mult dioxid de carbon în soluri, a reduce necesitățile în materie de apă pentru irigații și a limita poluarea cu substanțe chimice cum sunt pesticidele în sol, aer și apă;

23. promovează dezvoltarea rețelelor alimentare alternative, în care se înscriu piețele agroalimentare, alimentele produse la nivel local, produsele ecologice și bunurile provenite din comerțul echitabil. În special piețele agroalimentare sunt piețe gestionate de comunități, care reprezintă din perspectivă socială un loc important de întâlnire, unde producătorii locali oferă alimente sănătoase și de înaltă calitate direct consumatorilor, la prețuri echitabile și garantând metode durabile din punct de vedere ecologic. În plus, acestea conservă cultura alimentară a comunității locale și contribuie la protejarea biodiversității;

⁽³⁾ Rezoluția privind alimentele durabile (CDR 3306/2015).

⁽⁴⁾ Avizul din proprie inițiativă privind viitorul PAC după 2013, CDR 127/2010.

⁽⁵⁾ Avizul din proprie inițiativă pe tema „Acordarea de sprijin tinerilor agricultori din Europa”, COR-2016-05034-00-00-AC-TRA.

⁽⁶⁾ Propunerile legislative privind reforma politicii agricole comune și dezvoltarea rurală după 2013, CDR 65/2012.

Accesul la o alimentație sănătoasă, mai ales pentru familiile cu venituri scăzute

24. subliniază necesitatea de a institui programe de sănătate de lungă durată vizând obezitatea și bolile legate de alimentație, prin promovarea disponibilității și accesibilității alimentelor locale, proaspete și de sezon. Astfel de programe pot fi deosebit de eficiente atunci când se adresează instituțiilor publice (precum școlile și spitalele) și în zonele urbane în care obezitatea, absența piețelor rurale și accesul limitat la alimente proaspete reprezintă o problemă majoră. Merită observat că astfel de programe oferă o șansă nu numai de a încuraja consumatorii să-și modifice comportamentul către o alimentație nutritivă și sănătoasă, ci și de a reorienta opțiunile consumatorilor către alimente locale, proaspete și de sezon;

25. recomandă reducerea numărului în creștere al cazurilor de obezitate prin promovarea unor campanii de informare constante, în contextul unei abordări pe mai multe niveluri, vizând orientarea comportamentelor consumatorilor către o alimentație bazată în mai mare măsură pe plante, cu un consum ridicat de fructe și legume, reducându-se consumul global de carne, grăsime și zahăr, precum și către achiziționarea de alimente locale/regionale, proaspete și de sezon, produse prin utilizarea unor metode de producție durabile. Această acțiune are o importanță uriașă, mai ales în orașele din Europa care se confruntă cu probleme de securitate a aprovizionării cu alimente. Insecuritatea aprovizionării cu alimente și obezitatea coexistă în orașe (ca două forme diferite ale malnutriției), așa cum o dovedește, de exemplu, numărul tot mai mare de persoane care fac apel la băncile de alimente și la restaurantele sociale;

26. solicită inițiativele și mediile care reduc birocrăția inutilă aflată în calea recuperării și redistribuirii alimentelor sănătoase către persoanele care au nevoie de ele;

Definiții, metodologii și măsuri practice standardizate

27. îndeamnă la formularea unei terminologii cuprinzătoare în ce privește sistemele alimentare durabile, care să includă producția agricolă a alimentelor, prelucrarea alimentelor și regimurile alimentare. Acest pas este esențial pentru stabilirea „căii de urmat” pentru o politică alimentară comună și holistică; ar trebui să fie puse la dispoziție instrumente adecvate pentru a asigura implementarea efectivă a măsurilor politice;

28. subliniază nevoia standardizării metodologiei de colectare și transmitere a datelor cu privire la impactul de mediu al produselor alimentare, inclusiv al risipei de alimente, pentru a asigura comparabilitatea datelor între statele membre și pentru a încuraja măsurarea în termeni economici a costurilor ecologice și sociale asociate produselor alimentare sau anumitor regimuri alimentare.

29. subliniază importanța promovării schimbului de bune practici sau a schimbului de date cu privire la impactul de mediu al alimentelor și a furnizării acestor informații de manieră mai transparentă și mai accesibilă pentru întregul lanț alimentar, inclusiv pentru consumatori. Utilizarea de bune practici și orientări este esențială pentru a promova adoptarea unor măsuri durabile corespunzătoare, prin a oferi administrațiilor locale informații suficiente pentru a putea pune în aplicare astfel de programe;

30. subliniază necesitatea de a se îmbunătăți transparența etichetării alimentelor, cu includerea unor informații comparabile privind impactul alimentelor asupra mediului. Ar trebui recunoscut faptul că informațiile disponibile la momentul de față pe etichete cu privire la conținutul nutrițional și caloric nu sunt suficiente pentru a clarifica relația complexă dintre alimentație și sănătate și că etichetele existente nu oferă nicio informație cu privire la impactul produselor alimentare asupra mediului. Deși majoritatea consumatorilor știu că alegerile lor au un anumit impact asupra mediului, nu este disponibilă nicio informație pe eticheta produselor care să le ghideze preferințele în materie de opțiuni durabile. Consideră că este necesar ca etichetarea să fie clară și relevantă, dar ar trebui să nu devină prea complicată sau împovărătoare pentru producătorii de alimente;

31. invită Comisia să adopte măsuri menite să sporească vigilența și controalele în sectorul alimentar, pentru a promova produsele alimentare de calitate și a combate concurența neloială, consolidând, astfel, încrederea consumatorilor în acest sector și credibilitatea produselor;

Orientări privind achiziții publice „verzi”

32. subliniază că achizițiile publice, care reprezintă cca 14 % din totalul PIB-ului din UE, reprezintă o posibilă pârghie de efect pentru asigurarea unei aprovizionări mai durabile cu alimente (locale și ecologice) prin intermediul contractelor de catering din sectorul public în cantinele școlilor și ale spitalelor. Aceste exemple pot consolida legătura esențială dintre urban și rural exprimată în Noua agendă urbană Habitat III (NUA);

33. solicită Comisiei Europene să clarifice constrângerile care există în prezent în normele privind achizițiile publice, pentru a se putea aplica criteriile de durabilitate. Legislația UE în domeniul concurenței interzice specificarea în contractele de achiziții publice a unor preferințe teritoriale (precum cea pentru alimente locale);

Relația dintre o abordare de tip guvernare pe mai multe niveluri și conceptul de politică alimentară durabilă a UE

34. sprijină crearea de consilii alimentare locale pentru procesele de planificare, care să cuprindă, printre altele, măsuri de conectare a producătorilor cu consumatorii, identificare a zonelor neaprovizionate cu alimente și a zonelor unde trebuie amplasate noi piețe la nivel regional și, în primul rând, garantarea faptului că publicul are un cuvânt de spus în elaborarea politicilor;

35. atrage atenția asupra caracterului esențial al planificării strategice la nivel regional și local pentru reducerea impactului de mediu de ansamblu al sistemului alimentar. Din perspectiva producției, adesea, serviciile (tehnice, de credit, materiile prime, resursele) nu sunt disponibile în aceeași măsură pentru producătorii din zonele urbane și periurbane ca pentru aceia din zonele rurale;

36. subliniază necesitatea de a se acorda autorităților locale și regionale puterea de a iniția și a gestiona măsuri de mediu orientate și de a le permite să introducă contracte teritoriale, semnate în comun cu agricultori sau reprezentanți ai acestora ⁽⁷⁾;

37. consideră că o politică ascendentă privind durabilitatea producției de alimente ar trebui să fie abordată în primul rând prin parteneriate puternice de dezvoltare locală și cu ajutorul autorităților din teritoriu (ale regiunilor și ale orașelor) ⁽⁸⁾, în conformitate și cu noua Agendă urbană ⁽⁹⁾;

38. recomandă sprijinirea mai multor inițiative ale orașelor precum *Pactul de la Milano privind politica alimentară urbană*, adoptat cu ocazia Expo 2015, la Milano, pe tema: „Să hrănim planeta. Energie pentru viață”, în vederea promovării unor sisteme alimentare echitabile, durabile și reziliente.

Bruxelles, 22 martie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor

Markku MARKKULA

⁽⁷⁾ Propunerile legislative privind reforma politicii agricole comune și dezvoltarea rurală după 2013, CDR 65/2012.

⁽⁸⁾ Avizul prospectiv privind sistemele alimentare locale, CDR 341/2010 REV.

⁽⁹⁾ Noua agendă urbană: documentul final adoptat în cadrul Conferinței ONU Habitat III.

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Integrare, cooperare și performanță în sistemele de sănătate

(2017/C 272/05)

Raportor: Birgitta Sacrédeus (SE-PPE), membră a Adunării Consiliului comitatului Dalarna**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR)

Sănătatea în Europa

1. ia act de faptul că o stare bună de sănătate a populației în ansamblul ei este importantă pentru prosperitatea și bunăstarea societății. Sănătatea este o valoare în sine, o populație sănătoasă contribuind în același timp la dezvoltarea economică (și viceversa);
2. constată că cetățenii UE au o viață mai lungă și sunt mai sănătoși decât în trecut. În UE există, însă, diferențe considerabile în ceea ce privește sănătatea – atât în interiorul statelor membre, cât și între ele. De-a lungul timpului, durata medie de viață în UE a crescut, dar continuă să existe discrepanțe majore și din acest punct de vedere în interiorul statelor, regiunilor și localităților și între acestea. Astfel, diferența dintre statele membre cu speranța medie de viață cea mai mare și cele cu speranța medie de viață cea mai mică este de aproape nouă ani [83,3, respectiv 74,5 ani, pentru anul 2014 ⁽¹⁾]. Creșterea speranței medii de viață este, între altele, rezultatul unei schimbări a stilurilor de viață, a nivelului mai ridicat de educație și de acces la servicii medicale de calitate;
3. constată că sistemele de sănătate și îngrijire și cele de protecție socială reprezintă un sector vast și de mare relevanță pentru societate, oferind locuri de muncă unui număr mare de cetățeni și contribuind la o viață mai bună, mai sănătoasă și mai lungă a unui număr mare de oameni. Sistemele de sănătate sunt organizate în mod diferit în cele 28 de state membre ale UE, inclusiv din punctul de vedere al resurselor disponibile;
4. ia act de faptul că sănătatea și promovarea sănătății ocupă un rol important în cadrul obiectivelor globale de dezvoltare durabilă din Agenda 2030 a ONU, adoptată în 2015. Majoritatea celor 17 obiective au o legătură clară cu sănătatea, dar unul dintre aceste obiective (obiectivul 3) prevede în mod explicit garantarea unei vieți sănătoase pentru toți cetățenii la toate vârstele și promovarea bunăstării acestora. Totodată, promovarea sănătății este considerată a fi un pilon pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă. Aceste obiective sunt, de asemenea, în conformitate cu obiectivele programului-cadru transsectorial pentru sănătate și bunăstare adoptat de Biroul Regional pentru Europa al OMS în 2012 („Sănătate 2020”);

Competențele UE în domeniul sănătății

5. constată că, prin eforturile ei din domeniul sănătății, UE urmărește, în conformitate cu articolul 168 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, îmbunătățirea nivelului de sănătate a populației, prevenirea bolilor și eliminarea riscurilor pentru sănătatea publică. Acestea își găsesc expresia concretă în programele UE pentru sănătate, în fondurile structurale și de investiții, în programul-cadru pentru cercetare și inovare și în protecția drepturilor fundamentale. Într-adevăr, articolul 35 din Carta drepturilor fundamentale a UE prevede că „orice persoană are dreptul de acces la asistență medicală preventivă și dreptul de a beneficia de îngrijiri medicale în condițiile stabilite de legislațiile și practicile naționale. În definirea și punerea în aplicare a tuturor politicilor și acțiunilor Uniunii se asigură un nivel ridicat de protecție a sănătății umane”;
6. reamintește că UE dispune de unele competențe legislative în domenii care au un impact asupra sănătății publice sau care se referă, de exemplu, la asistența medicală transfrontalieră, inclusiv cea de a formula recomandări în domeniile în care competența sa este limitată. În contextul semestrului european, Comisia Europeană emite recomandări specifice fiecărei țări, care, în anumite cazuri, se referă la sănătatea publică;

⁽¹⁾ Sănătatea pe scurt: Europa 2016.

7. subliniază, cu toate acestea, că statele membre sunt libere să decidă, în esență, cu privire la modul cum este organizat, finanțat și conceput sistemul de asistență medicală, socială și de îngrijire. Multe dintre statele membre au optat pentru un model în care răspunderea fundamentală pentru sectorul sănătății și îngrijirii medicale revine autorităților locale și regionale. Chiar și în statele membre cu un sistem de sănătate național, nivelul local este adesea cel responsabil pentru serviciile și protecția socială;

Situația din domeniul sănătății în UE

8. salută inițiativa prezentată de Comisie în iunie 2016, intitulată „Situația din domeniul sănătății în UE”. Această inițiativă urmărește să reunească informații de specialitate din lumea întreagă pentru a îmbunătăți nivelul de cunoștințe în domeniul sănătății, atât cele specifice fiecărei țări, cât și cele de la nivelul UE, sprijinind statele membre în procesul de luare a deciziilor ⁽²⁾;

9. ia la cunoștință faptul că OCDE și Comisia au publicat, în noiembrie 2016, raportul „Sănătatea pe scurt: Europa 2016”. Pe lângă o serie de indicatori statistici – care arată că există diferențe semnificative în materie de sănătate, de factori determinanți ai sănătății, de cheltuieli pentru sănătate, care includ eficacitatea, calitatea și accesul la servicii de îngrijire, raportul conține și o analiză a impactului pe care problemele de sănătate îl au asupra pieței forței de muncă și a necesității de a îmbunătăți sistemele de asistență medicală primară;

10. dorește să sublinieze cât de importantă este implicarea de către Comisie a autorităților locale și regionale în viitoarele sale acțiuni în acest sens, precum și colectarea opiniilor lor cu privire la dezvoltarea viitoare a sistemelor de sănătate, nu în ultimul rând pentru că cele mai bune practici pot fi deseori întâlnite la nivel local sau regional;

O serie de provocări majore

11. ia act de faptul că sistemele de sănătate din UE se confruntă cu o serie de provocări majore – dintre care unele sunt mai pronunțate în unele state membre decât în altele:

- (a) inegalitățile în materie de sănătate și accesul la serviciile de asistență medicală – diferențe care au, adesea, cauze socioeconomice și geografice;
- (b) un nou profil al patologieilor, în care bolile cronice reprezintă o foarte mare parte a costurilor de îngrijire medicală. Conform OMS, 86 % din decesele din Europa sunt cauzate de cele mai răspândite cinci boli cronice netransmisibile (diabet, boli cardiovasculare, cancer, afecțiuni cronice ale căilor respiratorii, boli psihice), care sunt adesea rezultatul unui stil de viață nesănătos (fumatul, consumul excesiv de alcool, obiceiurile alimentare nesănătoase și lipsa activității fizice). Acești factori sunt în același timp și cauza numărului din ce în ce mai mare de cazuri de exces de greutate și obezitate, inclusiv în rândul copiilor și al tinerilor;
- (c) îmbătrânirea populației, cu un număr mare de persoane în vârstă care suferă de una sau mai multe boli cronice (multimorbiditate în rândul persoanelor vârstnice);
- (d) bolile transmisibile și temerile în ceea ce privește pandemiile mondiale actuale. Într-o lume tot mai globalizată, există un risc mai ridicat de răspândire a diferitelor tipuri de amenințări la adresa sănătății;
- (e) un număr surprinzător de mare de pacienți se îmbolnăvesc ca urmare a unei siguranțe insuficiente a pacienților, inclusiv prin infecții dobândite în urma tratamentelor medicale;
- (f) rezistența la antibiotice reprezintă o problemă din ce în ce mai mare din punctul de vedere al sănătății publice; ea duce la o creștere a ratei morbidității și mortalității și implică, în același timp, costuri considerabile pentru sistemele de sănătate;
- (g) lipsa lucrătorilor din domeniul sănătății și al îngrijirii – în multe părți ale Europei, există probleme la formarea, recrutarea și păstrarea unui număr suficient de personal calificat;

⁽²⁾ Această inițiativă cu o durată de doi ani va fi pusă în practică în cooperare cu OCDE, Observatorul European pentru sisteme și politici de sănătate și statele membre și va cuprinde patru etape:
— publicarea raportului „Sănătatea pe scurt: Europa 2016” (noiembrie 2016);
— publicarea „profilurilor specifice fiecărei țări în domeniul sănătății”, evidențiind caracteristicile și provocările specifice din fiecare stat membru (noiembrie 2017);
— o analiză pornind de la cele două elemente anterioare, cu o prezentare generală succintă și corelarea rezultatelor cu agenda, mai cuprinzătoare, a UE, cu un accent deosebit pe implicațiile politice transversale și posibilitățile de învățare reciprocă (noiembrie 2017);
— posibilitatea de a organiza schimburi voluntare de bune practici, pe care statele membre le pot solicita pentru a discuta aspecte concrete legate de situația din propria țară (începând cu luna noiembrie 2017).

- (h) exigențele și așteptările publice sporite în ceea ce privește asistența medicală orientată către pacient;
- (i) sistemele de sănătate se află sub presiunea de a reduce costurile și de a fi mai eficiente din punct de vedere al costurilor, dat fiind nivelul costurilor medicale și probabila creștere a acestora;
- (j) noile tehnologii cu impact asupra bunăstării ar putea juca un rol important în ameliorarea sănătății unui număr mare de persoane – inovațiile reduc costurile în cazul anumitor probleme de sănătate; în același timp, noile posibilități de tratare a anumitor boli și afecțiuni pot duce la creșterea costurilor;
- (k) creșterea numărului de migranți, în multe cazuri în special refugiați traumatizați, ceea ce necesită, printre altele, o disponibilitate sporită a tratamentelor psihiatrice, psihoterapeutice și psihosomatice;
- (l) schimbările climatice și de mediu au un impact negativ asupra sănătății și a bunăstării;
- (m) afecțiuni psihice și somatice dobândite într-un context profesional din ce în ce mai solicitant sau ca urmare a unui dezechilibru dintre viața profesională și cea privată.

Măsuri de abordare a acestor provocări

12. consideră că punctul de plecare al echității în domeniul sănătății constă în accesul universal la asistență medicală. Asigurarea unei finanțări adecvate și sustenabile a sistemului medical este de o importanță vitală pentru garantarea unor servicii de asistență medicală cuprinzătoare, accesibile și de calitate. Plățile informale în sectorul sănătății și alte forme de corupție trebuie combătute, deoarece ele au un impact negativ asupra accesibilității și eficienței serviciilor de asistență medicală;

13. constată că bolile cronice sunt cele care reprezintă povara principală din sistemul de sănătate, fiind responsabile pentru cea mai mare parte a costurilor din domeniul asistenței medicale și al sistemelor de asistență socială. În vederea garantării sustenabilității pe termen lung, sistemele de sănătate trebuie reformate, astfel încât să fie mai în măsură să trateze bolile cronice, oprind în același timp creșterea inacceptabilă a costurilor. Multe boli cronice pot fi prevenite prin schimbarea stilului de viață; luarea unor măsuri corespunzătoare poate ține în frâu evoluția tipică a acestor boli;

14. dorește să atragă atenția în mod deosebit asupra problemelor legate de sănătatea mintală. Sănătatea mintală trebuie să aibă aceeași prioritate ca și cea fizică. Adeseori, tulburările psihice pot fi tratate cu succes în cadrul unor terapii ambulatorii. Sănătatea mintală se întemeiază, în general, pe relații sociale intacte în cadrul familiei, al prietenilor și altor persoane, condiții bune de viață și de muncă și un sentiment de împăcare și de sens al vieții;

15. consideră că trebuie pus un accent mai mare pe măsurile preventive și de promovare a sănătății, și că acestea ar trebui să se bazeze într-o măsură mai mare pe cunoștințe și concluzii verificate. Cooperarea între serviciile de asistență medicală și serviciile sociale trebuie îmbunătățită, în special pentru a permite vârstnicilor și persoanelor cu handicap să ducă o viață mai bună. Integrarea serviciilor de sănătate și de protecție socială centrată asupra evaluării individuale și continuității îngrijirii se dovedește a fi benefică în acest sens. Având în vedere că obiceiurile de trai se formează la o vârstă fragedă, familia și școala trebuie să-și asume un rol decisiv în ceea ce privește profilaxia;

16. împărtășește opinia exprimată în „Sănătatea pe scurt: Europa 2016”, conform căreia statele membre ale UE trebuie să își consolideze sistemele de asistență medicală primară pentru satisfacerea nevoilor populației în curs de îmbătrânire, pentru a crea lanțuri de îngrijire mai bune și pentru a reduce spitalizările inutile. Ar trebui să se facă investiții în asistența medicală primară, tratamentul ambulatoriu și îngrijirea la domiciliu, iar din motive de calitate, tratamentele de înaltă specializare din spitale ar trebui concentrate la nivelul acestora. Pentru a reduce presiunea asupra spitalelor, îngrijirea medicală primară ar trebui să fie disponibilă și în afara orelor normale de lucru. Este important să se dezvolte o abordare multidisciplinară în acest sens. Personalul de îngrijire primară ar trebui să fie specializat în acțiuni de prevenire și de promovare a sănătății și pregătit pentru a oferi îngrijire celor care suferă de boli cronice;

17. ia act de faptul că sistemele de asistență socială diferă în mod semnificativ între statele membre. Există diferențe majore în ceea ce privește măsura finanțării publice și în ce privește oferta de servicii de asistență socială la domiciliu sau în cadrul unor instituții specializate. Pentru a asigura egalitatea de șanse în domeniul sănătății, este esențial ca, în caz de nevoie, toți cetățenii să beneficieze de acces la servicii de asistență socială de bună calitate. Este important ca persoanele care asigură servicii informale de îngrijire să beneficieze de sprijin. Organizațiile de voluntariat pot juca un rol complementar important;

18. solicită autorităților naționale să țină seama de rolul important al autorităților locale și regionale în tranziția de la un model centrat pe spitale la asistența medicală comunitară, oferind posibilitatea de a dezvolta acțiuni inovatoare și preventive, servicii de intervenție precoce și opțiuni de îngrijire pe termen lung, mai degrabă decât să se concentreze asupra unei abordări reactive;

19. împărtășește opinia exprimată în raportul „Sănătatea pe scurt: Europa 2016”, conform căreia sunt necesare eforturi mai mari pentru a preveni bolile cronice în rândul populației de vârstă activă. Bolile cronice duc la o scădere a ocupării forței de muncă, o productivitate mai scăzută, pensionare timpurie, venituri mai mici și moarte prematură. Un mediu de lucru sănătos din punct de vedere fizic și psihic este esențial pentru a limita apariția accidentelor de lucru și a bolilor profesionale și pentru a reduce numărul de zile de concediu medical și de șomaj din motive medicale. De aceea este nevoie de mai multe sinergii între politicile de sănătate și cele privind piața forței de muncă, cu participarea partenerilor sociali. Este important ca măsurile din domeniul sănătății să fie considerate a fi investiții și nu costuri;

20. subliniază faptul că trebuie să se depună eforturi pentru a permite persoanelor cu handicap să lucreze într-un mod care se potrivește posibilităților personale ale acestora. O reabilitare eficientă joacă un rol important pentru a le permite bolnavilor și celor care au suferit accidente să revină cât mai repede la locul lor de muncă;

21. consideră că trebuie pus un accent mai mare pe aspecte legate de responsabilizarea pacienților și îngrijirile axate pe pacient ⁽³⁾. În prezent, pacienții sunt, în general, mai bine informați; mulți doresc să dispună de posibilitatea de a-și alege furnizorii de asistență medicală și doresc informații cu privire la accesibilitatea și calitatea acestora. Sistemele de sănătate ar trebui, prin urmare, să sprijine persoanele preocupate de propria lor sănătate, adică pe cei care doresc să trăiască sănătos, să fie informați și să facă alegeri în cunoștință de cauză cu privire la tratamente și furnizorii de servicii medicale, pe cei care se îngrijesc singuri și evită complicațiile medicale;

22. subliniază, de asemenea, că este esențial ca serviciile de asistență finanțate în comun să fie corelate cu necesitățile existente și nu pe baza solicitărilor pacienților individuali, care ar risca să conducă la utilizarea excesivă de îngrijire și tratament;

23. consideră că, de asemenea, ar trebui să existe o concentrare mai mare asupra calității serviciilor de asistență și a rezultatelor clinice. Colectarea volumelor mari de date („Big Data”), transparența și comparațiile deschise bazate pe indicatori comuni pot fi utilizate pentru a stimula îmbunătățiri și pentru a evalua eficacitatea investițiilor în domeniul sănătății;

24. insistă asupra unei mai bune planificări și coordonări între sectorul educației și cel al sănătății, oferind oportunități de formare profesională de calitate, pentru a garanta astfel disponibilitatea forței de muncă calificate în domeniul asistenței medicale și sociale. În prezent, se constată deficite de forță de muncă în diferite grupuri profesionale, dublate de o distribuție geografică inegală și dezechilibre între diferitele ocupații. Una dintre probleme constă în necesitatea de a pregăti mai mulți medici pentru asistența medicală primară ⁽⁴⁾ și de a păstra competențele. Pentru a putea recruta și păstra personalul, angajatorii ar trebui să ofere un mediu de lucru plăcut și condiții bune de muncă. Pentru dezvoltarea în continuare a activității lor, angajatorii ar trebui să formeze echipe pluridisciplinare și să modifice domeniile de competență actuale („Task Shifting”), pentru a consolida rolul asistenților medicali și al altor grupuri profesionale. Comitetul Regiunilor își exprimă speranța că eforturile depuse de Comisie pentru instituirea unui Corp european de solidaritate pot contribui la creșterea numărului de tineri interesați să lucreze în sectorul sănătății;

25. salută evoluțiile în tehnologia medicală și introducerea de medicamente noi. Investițiile în cercetare și inovare sunt esențiale pentru evoluția serviciilor de asistență medicală. Utilizarea dispozitivelor de asistență complementare și dezvoltarea de noi tehnologii contribuie în același timp și la sporirea nivelului de independență a celor care necesită îngrijire;

26. consideră că cel mai important instrument pentru o asistență medicală mai eficientă constă în noile tehnologii digitale, care oferă noi oportunități pentru prevenire, detectare, diagnosticare, tratament și pentru informare și comunicare. Viteza de inovare a acestui sector este mare. Deși adesea există motive justificate de a lua în considerare protecția datelor și a vieții private, sectorul sănătății a fost totuși prea lent în demersul său de a prelua ultimele evoluții din domeniul tehnologiei informației. Legislația privind protecția datelor trebuie să fie concepută în așa fel încât să nu fie afectate eficacitatea furnizării de asistență medicală, monitorizarea și cercetarea; în același timp trebuie respectate dispozițiile în vigoare referitoare la protecția vieții private;

⁽³⁾ O abordare în care pacienții și familiile acestora sunt implicați în planificarea și punerea în aplicare a asistenței medicale, și în care pacienții beneficiază de atenție și dincolo de boala lor.

⁽⁴⁾ Sănătatea pe scurt: Europa 2016.

27. consideră că digitalizarea înseamnă, de asemenea, că abordarea și modul de lucru ale sistemului medical vor suferi schimbări profunde. Raportul de putere dintre diferitele grupuri profesionale se va modifica, așa cum se va schimba și echilibrul de putere între pacienți și personalul din sectorul sănătății. Sistemele de e-sănătate și m-sănătate le pot oferi cetățenilor mai multe posibilități de a influența și a prelua răspunderea pentru propria lor sănătate și îngrijire. Prin mai multă îngrijire proprie pot fi evitate consultații medicale, ceea ce sporește gradul lor de mulțumire și reduce costurile medicale și de îngrijire. Digitalizarea sporită poate contribui, de asemenea, la îmbunătățirea serviciilor în zonele periferice și în zonele slab populate;

28. subliniază că noile medicamente joacă un rol major în dezvoltarea sectorului medical. Noile metode de diagnostic, mai performante, fac posibilă folosirea unor tratamente și medicamente personalizate, cu mai puține efecte secundare și rezultate clinice mai bune. Pentru a spori eficiența din punctul de vedere al costurilor a sistemelor de sănătate, este important să se abordeze problema prescrierii excesive de medicamente. De aceea, Comitetul Regiunilor sprijină inițiativa de cooperare voluntară între statele membre, recent adoptată, în materie de achiziții publice, stabilire a prețurilor și acces la medicamente;

29. îndeamnă să se realizeze eforturi sporite pentru a se valorifica avantajele economice și calitative care ar putea rezulta în urma cooperării în domeniul echipamentelor medicale cu cost foarte ridicat și/sau foarte specializate;

30. consideră că eforturile hotărâte realizate în numeroase sectoare în scopul îmbunătățirii siguranței pacienților trebuie continuate. De asemenea, trebuie luate măsuri pentru a aborda rezistența la antibiotice, de exemplu printr-o utilizare restrictivă a antibioticelor, dezvoltarea de antibiotice noi și adoptarea unei abordări holistice, care să acopere atât sănătatea umană, cât și cea a animalelor, și măsuri specifice pentru a combate infecțiile nosocomiale. Pentru a menține o protecție eficace împotriva bolilor infecțioase, este esențial să se ia măsuri astfel încât toți cetățenii Europei să beneficieze de un nivel echivalent și optim de protecție împotriva bolilor care pot fi prevenite prin vaccinare;

31. consideră că este important ca asistența medicală și serviciile sociale din statele membre să acorde atenție vulnerabilității multor migranți sosiți recent și să adopte măsuri pentru a acoperi necesitățile acestora, de exemplu cu privire la sănătatea psihică;

32. subliniază faptul că autoritățile locale și regionale joacă un rol determinant în ce privește protecția împotriva factorilor de risc de mediu și promovarea sănătății în acest sens. Adesea, autoritățile locale au responsabilitatea primară pentru protecția mediului, calitatea aerului, colectarea gunoaielor, planificarea urbană, transportul public, alimentare cu apă și salubritate, spații verzi, siguranța alimentară și așa mai departe. Serviciile de asistență medicală și serviciile sociale pot contribui la rândul lor, de exemplu, prin utilizarea unor produse ecologice și sigure, asigurarea gestionării eficiente a deșeurilor și reducerea consumului de apă și energie;

Măsuri la nivelul Uniunii Europene

33. salută cooperarea europeană în materie de asistență medicală în contextul dreptului statelor membre de a decide ele însele cu privire la modul în care trebuie conceput, organizat și finanțat sistemul de sănătate. Provocările pot fi similare, însă soluțiile sunt adesea diferite. UE ar trebui să sprijine statele membre și autoritățile locale și regionale în eforturile lor de îmbunătățire a sănătății publice și de dezvoltare a asistenței medicale. UE trebuie să acționeze în conformitate cu principiul subsidiarității și să respecte diversitatea sistemelor de sănătate ale statelor membre.

34. este, în același timp, convins că îmbunătățirea sănătății și reducerea inegalităților în materie de sănătate sunt în interesul UE, deoarece aceasta este o condiție necesară pentru a reduce disparitățile economice și sociale în Europa. UE trebuie să pună în aplicare într-un mod mai coerent principiul „sănătate în toate domeniile de politică”;

35. subliniază necesitatea de a se continua finanțarea politicii de coeziune a UE dincolo de 2020 în domenii precum infrastructura de sănătate, e-sănătatea și programele de promovare a sănătății, în vederea stimulării dezvoltării regionale și a reducerii decalajelor economice și sociale. Eficacitatea proiectelor finanțate prin intermediul fondurilor UE ar trebui examinată din perspectiva sănătății publice și a dezvoltării economice a regiunilor respective ⁽⁵⁾;

⁽⁵⁾ CDR 260/2010.

36. UE trebuie să pună în aplicare într-un mod mai coerent principiul „sănătate în toate domeniile de politică”; este justificat ca UE să dispună de anumite competențe legislative în chestiuni legate de amenințările transfrontaliere la adresa sănătății și în domeniul asistenței medicale, dar, pe de altă parte, acțiunea UE ar trebui să se concentreze în principal pe sprijinirea acțiunilor statelor membre și promovarea dezvoltării calității. UE poate realiza aceasta, de exemplu, prin formularea de recomandări, inițierea și finanțarea unor proiecte de dezvoltare, promovarea cooperării în regiunile de frontieră, promovarea schimbului de cunoștințe și de experiență, împărtășirea reușitelor și a celor mai bune practici, participarea mai activă la evaluări și analize comparative transparente ale eficacității sistemelor de sănătate, inclusiv în cooperare cu OMS și OCDE. În acest sens, este important să se identifice diferitele implicații ale serviciilor de asistență medicală asupra stării de sănătate a pacientului, respectiv asupra sănătății publice;
37. în acest context, propune stabilirea de către Comisia Europeană a unui program de tip „Erasmus” pentru personalul din domeniul sănătății;
38. consideră că domeniile prioritare selecționate de Grupul de experți privind evaluarea performanței sistemelor de sănătate (asistența medicală integrată, accesul la îngrijire medicală și echitatea, asistența medicală primară, rezultatele în materie de sănătate/eficacitate, bolile cronice și calitatea îngrijirii) se aplică și nivelului subnațional, și se declară dispus să colaboreze cu acest grup pentru a spori vizibilitatea expertizei existente la nivel local și regional;
39. în acest context, solicită să i se acorde statutul de observator în cadrul Grupului de experți privind evaluarea performanței sistemelor de sănătate, creat în septembrie 2014 de Comisia Europeană și statele membre, la invitația Consiliului;
40. consideră că UE ar trebui să sprijine, în special, eforturile de prevenire a bolilor cronice, inovarea și utilizarea celei mai moderne tehnologii a informației și a comunicațiilor, să dea un impuls cooperării europene privind evaluarea tehnicilor medicale și să se angajeze în continuare în efortul global de combatere a rezistenței la antibiotice. Prin urmare, Comitetul Regiunilor salută, între altele, noul plan de acțiune privind rezistența la antibiotice, pe care Comisia intenționează să îl publice în 2017;
41. în acest context, reamintește statelor membre angajamentul lor de a avea în vigoare, până la jumătatea anului 2017, planuri naționale de acțiune împotriva rezistenței la antimicrobiene, întemeiate pe abordarea „O singură sănătate” și în conformitate cu obiectivele planului global de acțiune al OMS, și invită miniștrii sănătății să implice autoritățile locale și regionale în elaborarea și punerea în aplicare a acestor planuri;
42. ia act de faptul că, în urma hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Directivei din 2011 privind mobilitatea pacienților, cetățenii Uniunii dispun de posibilități extinse de a beneficia de tratament într-un alt stat membru. Acest lucru este avantajos, de exemplu, pentru pacienții în cazul cărora s-a diagnosticat o boală rară sau care au nevoie de un tratament specializat ce nu este disponibil în țara lor de origine. Prin urmare, Comitetul Regiunilor salută eforturile Comisiei cu privire la introducerea rețelei europene de referință (ERN) pentru furnizorii de servicii medicale și a centrelor de excelență din statele membre, menite să sprijine asistența medicală foarte specializată;
43. invită UE ca, în cadrul activităților sale cu privire la „Starea de sănătate în UE”, să scoată în evidență exemple demne de urmat privind furnizarea de asistență medicală eficace și de înaltă calitate și să analizeze care sunt formele de organizare a serviciilor de sănătate care sprijină în mod deosebit furnizarea unor servicii de asistență medicală eficace și de înaltă calitate, arătând, de asemenea, în ce mod serviciile de sănătate de calitate ar putea reduce presiunea exercitată asupra diferitelor servicii de asistență socială. În acest context, Comitetul Regiunilor subliniază cât de important este să fie scoase în evidență acele modele de organizare la nivel local și regional care s-au dovedit a fi eficiente.

Bruxelles, 22 martie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Strategiile de specializare inteligentă (RIS3): impactul asupra regiunilor și cooperării interregionale

(2017/C 272/06)

Raportor: Mikel IRUJO AMEZAGA (ES-AE), șeful delegației Comunității Autonome Navarra la Bruxelles

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. reamintește faptul că atât Consiliul, cât și Parlamentul European au recunoscut că strategiile de specializare inteligentă (RIS3) pot fi instrumente puternice pentru a contribui la abordarea provocărilor societale și pentru a stimula inovarea, investițiile și competitivitatea, pe baza particularităților socioeconomice și teritoriale;
2. subliniază importanța includerii RIS3 ca o condiționalitate *ex ante* în Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 și salută faptul că, în cadrul de elaborare a platformei S3 se prevede marja de manevră pentru o abordare regională, oferindu-se astfel posibilitatea de a ține seama de aspecte regionale;
3. regiunile au aderat la platforma S3, întrucât aceasta a fost o inițiativă utilă de gestionare a dezvoltării regionale cu mai multă eficacitate și mai mult succes. Regiunile intenționează să mențină această abordare, bazată pe subsidiaritate și pe o abordare ascendentă. Ele doresc menținerea libertății de alegere a specializărilor regionale. Elaborarea strategiilor de specializare inteligentă trebuie să se facă în continuare ecoul voinței de intensificare a dinamicii dezvoltării regionale și de creare de locuri de muncă în teritorii;
4. subliniază că normele și orientările pentru elaborarea unei strategii de specializare inteligentă trebuie să respecte principiul subsidiarității și să ofere regiunilor o marjă suficientă de manevră pentru a putea reacționa la provocările lor specifice;

Punerea în aplicare a strategiilor de specializare inteligentă (RIS3)

5. reamintește faptul că trebuie garantată participarea tuturor nivelurilor de guvernare (statală, regională, subregională și/sau locală) care au competențe și dezvoltă proiecte în domeniile de aplicare ale strategiei și că aceasta trebuie să implice actorii relevanți din cadrul așa-numitului model cvadripartit ⁽¹⁾, punând accentul pe rolul industriei, educației și institutelor de cercetare, precum și pe cel al cetățenilor, deși ponderea exactă a fiecărei organizații implicate va depinde de contextul regional;
6. consideră că RIS3 oferă o valoare adăugată administrațiilor locale și regionale, conducând la apariția de proiecte și investiții comune intersectoriale și interregionale, care sunt deosebit de benefice în ceea ce privește reînnoirea industrială;
7. subliniază că punerea în aplicare a RIS3 trebuie să implice toate părțile interesate, încurajându-le să se reunească în jurul unei viziuni comune. Procesul trebuie să promoveze guvernarea pe mai multe niveluri și să contribuie la crearea de capital creativ și social în teritoriu;
8. consideră că procesul de concepere și revizuire constantă a RIS3 trebuie să urmeze un parcurs interactiv de guvernare care să susțină așa-numitul „proces de descoperire antreprenorială”, adică să fie însoțit de un demers care să combine procese descendente (*top-down*) și ascendente (*bottom-up*), care să implice, într-un mod adecvat, și cetățenii, reprezentanți de instanțele considerate oportune;
9. observă că obligația organizării unui proces participativ reiese din prevederile punctului 4.3 din Anexa I la Regulamentul (UE) nr. 1303/2013. Totuși, în numeroase cazuri, procesul participativ continuă să fie insuficient, motiv pentru care invită Comisia să încurajeze actorii relevanți de la nivel național, regional și local să vegheze la punerea efectivă în aplicare a acestei dispoziții legislative;

⁽¹⁾ Adică autoritățile de management naționale sau regionale și părțile interesate, precum universitățile și alte instituții de învățământ superior, industria și partenerii sociali, dar și cetățenii angajați într-un proces de descoperire de oportunități antreprenoriale.

10. reamintește faptul că, pentru dezvoltarea RIS3, ar fi utile inclusiv aptitudini de conducere și consens politic, drept care se recomandă o participare activă a tuturor sau a majorității forțelor politice reprezentative, precum și a actorilor sociali și a organismelor societății civile;

11. consideră că RIS3 nu trebuie să se limiteze la aspecte legate de cercetare, inovare și dezvoltarea întreprinderilor. Potrivit Noii agende pentru competențe în Europa (*New Skills Agenda for Europe*), va trebui ca strategiile să aibă în vedere dezvoltarea de noi competențe, învățământul și formarea pentru toți cetățenii, în special pentru tineri, salariați și șomeri. Consideră, de asemenea, că este important să se încurajeze programele de formare și dezvoltare, în special în regiunile cu mai puțină experiență în acest domeniu, evidențiind cazurile de succes la nivel sectorial care pot fi utilizate ca referință pentru alte regiuni și solicitând adoptarea unor măsuri de facilitare a cooperării dintre regiunile inovatoare și regiunile mai puțin dezvoltate;

12. consideră că opțiunile în materie de specializare inteligentă ale regiunilor pot încuraja și consolidarea anumitor politici ale UE. De exemplu, multe regiuni au ales să dezvolte specializări inteligente în privința anumitor aspecte maritime, cu abordări transversale și intersectoriale față de care politicile europene prezintă o oarecare întârziere de structurare, care le limitează capacitatea de sprijin și eficacitatea;

13. subliniază că acordarea de prioritate sectoarelor în care o regiune are un avantaj comparativ trebuie să țină seama de obiectivele inerente Strategiei de la Lisabona (cursuri de formare pentru tineri și acces la locuri de muncă, egalitate între femei și bărbați, investiții în învățământul superior și în cercetare, sprijin pentru inovare în cadrul IMM-urilor, în toate sectoarele economiei regionale, sprijin pentru inovare socială și ecologică etc.). Este esențial ca politicile europene să poată continua să sprijine aceste obiective fundamentale ale Strategiei de la Lisabona, susținând totodată afirmarea strategiilor de specializare inteligentă. Deși s-a avansat mult în acest domeniu, mai sunt încă de făcut progrese în ceea ce privește realizarea acestor obiective în toate regiunile europene;

14. subliniază rolul strategiilor de specializare și inovare în dezvoltarea durabilă a zonelor rurale și insistă asupra importanței formării în contextul identificării și exploatării potențialului sau capacității comunităților și valorilor locale;

15. reamintește că regulamentul în cauză prevede că RIS3 trebuie să includă „un mecanism de monitorizare” care ar trebui să poată identifica și supraveghea modificările prevăzute pentru fiecare prioritate RIS3, prin intermediul unei selectări corespunzătoare a indicatorilor de rezultat, și ar trebui să încurajeze schimburile de bune practici; subliniază că este important să se pună accentul pe monitorizare și evaluare. Astfel, ar trebui să se creeze un cadru comun orientativ și flexibil, care să poată identifica și supraveghea modificările prevăzute pentru fiecare prioritate RIS3 și care să permită regiunilor să dezvolte mecanisme de monitorizare proprii și indicatori personalizați, ținând seama de situația și necesitățile fiecăreia. Mecanismul de monitorizare va permite fiecărei regiuni dezvoltarea continuă a unei strategii proprii, pe baza datelor concrete disponibile. Dat fiind că va depinde în mod esențial de natura respectivei RIS3, definiția acestui mecanism ar trebui să fie parte integrantă a elaborării strategiei. Din această perspectivă, propune să se ia în considerare o finanțare specifică din mai multe fonduri, pentru a susține o metodologie flexibilă de punere în aplicare integrată și partajată de toți actorii, inclusiv pentru activități de analiză, monitorizare, evaluare și control;

16. consideră, de asemenea, că RIS3 nu ar trebui să se limiteze la inovare și cercetare, ci să se extindă, astfel încât, în viitor, să se transforme într-o strategie de dezvoltare regională mai cuprinzătoare, care să includă și alte aspecte, cum ar fi educația sau formarea;

17. ia notă de situația actuală și propune crearea unui cadru comun orientativ de monitorizare, care să servească drept referință tuturor regiunilor la elaborarea propriilor cadre de monitorizare, luând în considerare caracteristicile regiunilor, și care să le permită acestora să utilizeze mijloace proprii de evaluare și monitorizare;

18. recunoaște eforturile depuse de platforma S3 în ceea ce privește asistența tehnică și furnizarea de instrumente, deși un cadru orientativ comun ar promova o coerență sporită în ceea ce privește punerea în aplicare și monitorizarea RIS3;

19. îndeamnă la o abordare treptată și prudentă a evaluării strategiilor de specializare inteligentă, care este o politică încă recentă, complexă sub aspectul elaborării și punerii în aplicare și care nu își va putea atinge potențialul maxim decât odată cu trecerea anilor. Primul indicator de succes trebuie să rămână realitatea stabilirii de priorități și a mobilizării la nivel local, regiunile trebuind să fie asociate îndeaproape la definirea și coordonarea mecanismelor de evaluare;

20. cere Comisiei ca, pentru următoare perioadă de programare, să publice din timp condițiile pentru elaborarea strategiilor. Prezentarea unor orientări după ce o anumită perioadă de programare a început, cum este cazul actualelor condiționalități *ex ante*, pune instanțele executive într-o situație dificilă;

21. recomandă o coordonare strânsă cu acțiunile de monitorizare a programelor operaționale regionale FEDR, atunci când acestea joacă un rol important în aplicarea strategiei de cercetare și inovare, în condițiile utilizării criteriilor regionale armonizate definite în acest scop – ținând seama totodată pe deplin de trăsăturile teritoriale specifice –, care, conform Comisiei Europene ⁽²⁾, pot fi clasificate drept „indicatori financiari”, „indicatori de realizare” și „indicatori de rezultat” (calitativi și cantitativi);

22. subliniază în mod special potențialul instituțiilor de învățământ superior, al altor instituții de învățământ, al organizațiilor pentru cercetare și tehnologie și al întreprinderilor, în special al celor mici și nou-înființate, precum și al IMM-urilor, în conceperea și punerea în aplicare a RIS3. Instituțiile de învățământ superior constituie pivotul așa-numitului „triunghi al cunoașterii” (cercetare, educație și inovare) și sunt deosebit de potrivite pentru a sprijini dezvoltarea capacității de inovare a regiunilor; guvernele regionale ar trebui, prin urmare, să încurajeze instituțiile de învățământ superior să își asume în mod activ rolul care le revine în cadrul procesului RIS3. În această privință, ar trebui urmărit un echilibru între deschiderea instituțiilor de învățământ superior către cerințele pieței, pe de o parte, și învățământul ca atare și cercetarea (fundamentală), ca premise ale inovării de mâine, de cealaltă parte. Prin urmare, considerăm că este indispensabil ca instituțiile de învățământ superior să fie accesibile tuturor, să contribuie la creșterea nivelului de pregătire și formare absolut esențial într-o societate bazată pe cunoaștere, orientată spre creativitate, și să răspundă nevoilor pieței forței de muncă, atât din perspectiva întreprinderilor, cât și a celorlalți angajatori;

23. recomandă ca, pe cât posibil, strategiile RIS3 să prevadă înființarea de organizații sau de structuri externe flexibile, menite să vină în sprijinul guvernelor, în special al celor cu resurse limitate, în demersul de consolidare a capacităților autorităților locale și regionale. Consideră extrem de utile, însă insuficiente, sprijinul și evaluările externe (care completează evaluările *inter pares* și vizitele experților) realizate de platforma S3, dat fiind că este de părere că fiecare autoritate locală și regională trebuie să dispună de posibilitățile necesare pentru a-și dezvolta propriile capacități locale și regionale interne, inclusiv mecanisme de punere în aplicare, monitorizare și verificare a RIS3;

24. subliniază că, și în contextul dezvoltării și implementării RIS3, trebuie găsit justul echilibru dintre eforturile depuse și beneficiile obținute. În ansamblu, trebuie utilizate toate posibilitățile pentru a se preîntâmpina apariția unor sarcini birocratice suplimentare din cauza RIS3;

25. arată că, pe parcursul perioadei actuale de programare a fondurilor structurale, RIS3 trebuie să fie concepute suficient de flexibil. Ele nu trebuie să împiedice noi evoluții, diversificări inteligente și chiar inovații revoluționare în regiuni. RIS3 nu trebuie, în special, să limiteze activitățile economiei private în regiunile respective, cum ar fi cele ale întreprinderilor nou-înființate;

Sinergii între fondurile structurale și de investiții europene și alte programe

26. remarcă faptul că RIS3 urmărește mai mult decât utilizarea mai eficientă a fondurilor structurale, obiectivul RIS3 fiind crearea de sinergii între politicile privind inovarea și dezvoltarea regională, pe de o parte, și instrumentele financiare pe de altă parte, pentru a evita suprapunerea eforturilor;

27. reamintește faptul că promovarea sinergiilor între fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) și programul Orizont 2020 constituie una dintre prioritățile perioadei de programare 2014-2020. Totuși, complexitatea reglementărilor îngreunează acest proces. Această căutare de sinergii trebuie să caracterizeze și celelalte politici ale Uniunii Europene, precum și instrumentele de intervenție ale acestora;

28. subliniază valoarea unui astfel de demers care trebuie, de asemenea, să vizeze consolidarea sprijinului acordat IMM-urilor, proiectelor lor individuale și acțiunilor colective, precum și întreprinderilor nou-înființate.

⁽²⁾ A se vedea, în acest sens, *Guidance document on monitoring and evaluation – European Regional Development Fund and Cohesion Fund* (Document orientativ privind monitorizarea și evaluarea – Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune), Comisia Europeană, 2014.

29. semnaleză faptul că devine stringentă nevoia simplificării cadrului de reglementare, prin introducerea unor interfețe care să îmbunătățească interacțiunea dintre diferitele cadre de sprijin. În același timp, acestea ar trebui să cuprindă o descriere clară, ușor de înțeles, a modalității preconizate de obținere și facilitare a sinergiilor;
30. consideră că este importantă promovarea programelor de consolidare a capacităților, îndeosebi în regiunile cu o experiență limitată în acest sens, prin evidențierea, din perspectivă sectorială, a cazurilor de succes care ar putea deveni exemple pentru alte regiuni;
31. subliniază că un factor important pentru crearea cu succes a unor sinergii constă în promovarea comunicării și a cooperării între părțile interesate familiarizate cu unul din diferitele instrumente de finanțare (fonduri structurale și Orizont 2020), dar care nu dispun de suficiente cunoștințe despre celălalt domeniu; acest lucru se aplică atât la nivel regional, cât și la nivel european; solicită Comisiei și regiunilor să sprijine și să promoveze schimbul de idei în rândul acestor grupuri;
32. reamintește faptul că o eventuală reușită va depinde, în mare măsură, de relația fluidă dintre diferitele niveluri de guvernare (european, național, regional și, după caz, local), precum și de coordonarea dintre autoritățile de management și punctele de contact naționale, printre altele;
33. regretă faptul că armonizarea incompletă a cadrului de reglementare a ajutoarelor gestionate direct de către Comisie (Orizont 2020) cu cel al ajutoarelor gestionate indirect (fondurile ESI), care sunt supuse constrângerilor aplicate ajutoarelor de stat, încă mai constituie un obstacol major în calea utilizării sinergiilor dintre acestea. Lansează un apel privind aplicarea recomandărilor recentului studiu comandat de Parlamentul European în acest sens ⁽³⁾;

Raționalizarea inițiativelor Comisiei Europene

34. recunoaște încă o dată contribuția extraordinară a platformei S3, dar identifică și o multitudine de inițiative ale Comisiei Europene care prilejuiesc confuzii, necunoaștere și lipsă de coordonare între regiuni;
35. consideră că este necesară analiza sinergiilor dintre diferitele instrumente, inițiative, mijloace și organisme de sprijin, cum ar fi platforma de specializare inteligentă, Observatorul european al clusterelor, parteneriatele europene pentru inovare, Forul strategic european, inițiativele referitoare la tehnologiile generice esențiale (TGE), infrastructurile de cercetare și multe altele;
36. solicită Comisiei să asigure o coerență sporită în ceea ce privește înțelegerea inițiativelor și punerea lor în aplicare, îndeosebi de către regiunile mici sau cu o capacitate administrativă scăzută;
37. dorește o clarificare, pentru a identifica în mod clar domeniile tematice în care Comisia ar intenționa să se doteze cu mijloace importante pentru a dezvolta o abordare globală a lanțului valoric la nivel european într-un anumit sector, după exemplele de succes înregistrate, de exemplu, în domeniul-cheie care interesează cât mai multe state membre și regiuni, și în care Comisia ar trebui să se concentreze asupra unei abordări bazate pe crearea de rețele, pe sprijin și pe management, plecând de la strategiile de specializare inteligentă;
38. recomandă UE să clarifice impactul strategiilor de specializare inteligentă asupra altor mecanisme de orientare ale UE și asupra părților implicate, să-și îmbunătățească comunicarea și să elaboreze un „atlas al inițiativelor, instrumentelor și proiectelor UE” din domenii legate de RIS3, urmând exemplul portalului e-justice al Comisiei Europene, care are drept obiectiv „ușurarea vieții cetățeanului”, oferindu-i informații în mai multe limbi;
39. recomandă, de asemenea, promovarea unei comunități a cunoașterii care să țină seama și de activitățile OCDE, ale platformei S3 și ale unei game largi de reprezentanți ai mediului universitar, pentru a pregăti și a specializa experți în domeniul RIS3;

⁽³⁾ *Maximisation of synergies between European Structural and Investment Funds and other EU instruments to attain Europe 2020 Goals* (Maximizarea sinergiilor dintre fondurile structurale și de investiții europene și alte instrumente ale UE pentru atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020), Parlamentul European, Direcția Generală Politici Interne ale Uniunii, iunie 2016, IP/B/REGI/IC/2015-131.

Promovarea cooperării interregionale și crearea de lanțuri valorice

40. subliniază că alcătuirea unei mase critice la nivel teritorial este esențială pentru ca UE și industria sa să fie competitive la nivel mondial. Consideră că autoritățile locale și regionale reprezintă nivelul cel mai potrivit pentru abordarea ecosistemelor inovatoare, stabilind legăturile necesare între politicile UE, industrie, centrele de cercetare, instituțiile de învățământ superior și cetățeni;

41. semnalează că, pe baza priorităților identificate în cadrul RIS3, este necesară dezvoltarea unei cooperări interregionale care să permită crearea de lanțuri valorice pe întregul teritoriu al Uniunii;

42. este convins că cooperarea interregională va crea sinergii între activitățile economice și resursele definite deja în regiuni, pentru o valorificare mai bună a capacităților și evitarea suprapunerii inutile a investițiilor, prin utilizarea fondurilor structurale;

43. consideră că soluția constă în posibilitatea de a dispune de suficiente informații și de capacitate de coordonare, al căror rezultat ideal ar fi un sistem perfect de complementarități coerente, care să elimine ineficiențele rezultate din suprapunere și din simpla imitație;

44. salută cu satisfacție diferitele inițiative ale Comisiei Europene în acest sens, ca, de exemplu, platformele tematice, deși consideră că aceste inițiative ar trebui să fie însoțite încă de la apariție de instrumente financiare și obiective bine definite, care să evite riscul nesiguranței în rândul participanților și suprapunerea cu alte inițiative sau programe, precum comunitatea de cunoaștere și inovare (CCI), sistemul ERA-NET, programele de clustere din cadrul COSME, proiectele din cadrul Interreg Europa și altele;

45. critică faptul că instrumentele financiare majore neglijează proiectele de dimensiuni mai reduse și rămân, în ciuda sumelor importante mobilizate mai ales în cadrul FEIS, insuficiente pentru a permite IMM-urilor să remedieze disfuncționalitățile pieței și să faciliteze accesul la credite și la finanțarea riscurilor; foarte adesea, cauzele care îi descurajează pe actorii de mai mică anvergură să se implice sunt gradul de complexitate, procedurile prea îndelungate de pregătire, executare și finalizare a unui proiect de mari dimensiuni, precum și nivelurile scăzute de pregătire tehnologică (care nu lasă să se întrezărească vreun profit de pe urma investițiilor);

46. subliniază importanța dezvoltării de platforme tematice ale Comisiei Europene și, în special, utilitatea lor pentru promovarea colaborării între actorii regionali. De asemenea, observă că aceste platforme de cooperare interregională s-au dovedit esențiale pentru punerea în aplicare și maximizarea creșterii economice și a potențialului de piață, în special în ceea ce privește inovarea pusă în mișcare de întreprinderi. Prin urmare, consideră că ar trebui ca mai multe regiuni care se declară doritoare să organizeze anumite specializări la scară interregională să aibă posibilitatea de a face acest lucru:

— în interiorul aceleiași țări;

— în interiorul unui ansamblu transfrontalier;

— în regiunile ultraperiferice;

— pe o zonă de coastă maritimă sau într-un masiv montan;

— în interiorul unei rețele europene fără continuitate teritorială (de exemplu, industriile culturale și creative, serviciile legate de provocările demografice sau inițiativa Vanguard);

47. consideră că RIS3 ar trebui să încurajeze regiunile să conlucreze pentru a dezvolta cooperarea clusterelor pe plan internațional, la nivel sectorial sau pe segmente de piață comune, cooperare care să vină în sprijinul consolidării lanțurilor valorice internaționale sus-menționate. Rolul pe care îl pot îndeplini clusterelor, de punți de legătură între actorii din interiorul și din afara regiunilor și de canale de sprijin antreprenorial pentru IMM-uri, trebuie să se reflecte în politicile UE;

48. regretă că autoritățile naționale și regionale nu valorifică într-o măsură satisfăcătoare cadrul de reglementare aflat în vigoare privind implementarea interregională și transnațională a fondurilor structurale și de investiții europene. Această observație este valabilă și pentru desfășurarea de operațiuni în afara zonei de acoperire a programului, lucru care, de fapt, nu s-a întâmplat niciodată;

49. subliniază că, potrivit multor studii, există obstacole relevante care îngreunează folosirea fondurilor structurale și de investiții europene pentru cooperarea interregională și transnațională, precum lipsa resurselor sau a capacității administrative, absența exemplelor de bune practici, nesiguranța privind modul de acțiune, inexistența cadrului de referință și a metodologiilor, lipsa clarității obiectivelor, niveluri asimetrice de competență politică, bariere în materie de reglementare, precum și lipsa unui cadru financiar care să faciliteze o astfel de cooperare;

50. consideră, prin urmare, că actualul cadru de reglementare nu promovează, ci mai degrabă restrânge cooperarea interregională. Solicită, în acest sens, Comisiei Europene să sprijine concret activitatea rețelelor autorităților de management al FEDR și FSE, de exemplu în materie de informare reciprocă și de eliminare a incertitudinilor cu privire la admisibilitatea măsurilor avute în vedere în anumite situații specifice, abținându-se de la orice interpretare restrictivă a cadrului de reglementare existent. Cu toate acestea, recunoaște că unele dintre obstacolele considerabile existente nu sunt cauzate de reglementarea insuficientă din prezent, ci de lipsa capacității administrative și de nivelurile asimetrice de competențe politice/administrative/științifice;

Noul cadru de reglementare și financiar

51. consideră că platforma S3 a regiunilor ar trebui luată cu adevărat în considerare în toate politicile UE, inclusiv la punerea în aplicare a ansamblului politicii de coeziune, și nu doar la implementarea Fondului european de dezvoltare regională;

52. consideră că se poate dovedi complicat să se urmărească promovarea de noi politici în condițiile utilizării aceluiași cadru de reglementare și financiar și, din acest motiv, consideră că programele ar trebui să devină mai flexibile, astfel încât să se adapteze mai ușor la promovarea de noi politici;

53. consideră că, pentru a-și consolida relațiile de cooperare în materie de RIS3, regiunile au nevoie de un instrument simplu, care să permită luarea efectivă în calcul a costurilor de realizare a rețelei, și nu doar a costurilor proiectelor operaționale derulate în comun;

54. respinge orice încercare de renaționalizare a politicii de coeziune după 2020, deoarece aceasta rămâne un element esențial de promovare a strategiilor de specializare inteligentă în toate regiunile UE, iar renaționalizarea ei ar pune în pericol evoluțiile pozitive înregistrate deja în multe zone, la nivel local și regional, în actuala perioadă de finanțare;

55. prin urmare, recomandă:

- o reformare a actualului cadru de reglementare înainte de finalizarea perioadei de programare 2014-2020, dând un impuls atât sinergiilor dintre fondurile structurale și de investiții europene și altor programe, cât și cooperării interregionale. Această reformă trebuie să presupună simplificarea și flexibilizarea gestionării fondurilor structurale și de investiții europene, prin punerea în aplicare a unor metode simplificate de justificare, bazate, de exemplu, pe îndeplinirea de obiective, utilizarea costurilor unitare și alte măsuri mai propice unei aplicări eficiente a fondurilor la specializarea inteligentă;
- o consolidare, în cadrul strategiilor de specializare inteligentă, a obiectivelor de creștere durabilă și favorabilă incluziunii și de creare de locuri de muncă;
- elaborarea unui cadru comun orientativ și flexibil, sub forma unei recomandări privind RIS3 care să ofere un răspuns lacunelor și lipsei de coordonare actuale în ceea ce privește conceperea, elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și verificarea RIS3. Întemeiat pe principiul subsidiarității, documentul trebuie să fie flexibil, „viu”, în permanentă evoluție și să lase loc pentru apariția de noi nișe de specializare ce nu existau la un moment dat;
- instituirea de urgență a unor instrumente financiare *ad hoc* adecvate, cu scopul de a stimula cooperarea interregională. Aceste instrumente pot consta în combinații de modalități de finanțare (inclusiv combinații de subvenții, credite, finanțare publică și privată la diferite niveluri) și în utilizarea inovatoare a fondurilor, care să permită sprijinirea proiectelor-pilot destinate rețelelor de cooperare interregională, în care să existe un contact real cu industria și ale căror rezultate să aibă impact asupra pieței;
- ca, pe viitor, inițiativa Orizont 2020 să propună o abordare teritorială care să permită corelarea politicii europene de cercetare și de inovare și a RIS3; în același timp, este important de subliniat că Orizont 2020 trebuie să se bazeze în continuare pe principiul excelenței;
- această abordare teritorială ar trebui să ia în considerare dificultățile cu care se confruntă anumite regiuni, cum ar fi cele ultraperiferice, în calitate de parteneri la proiecte, dată fiind îndepărtarea lor de centrele economice și tehnologice;

- să se tragă învățăminte de pe urma acțiunilor-pilot desfășurate de DG Regio în regiunile mai puțin dezvoltate (*lagging regions*), pentru a sprijini în mod adecvat aceste regiuni, în vederea reducerii decalajului în materie de inovare în UE;
- să se efectueze o evaluare *ex ante* aprofundată a impactului teritorial în ceea ce privește integrarea strategiei de specializare inteligentă în mai multe politici ale UE, cum ar fi cercetarea (al 9-lea PC), politica industrială și viitoarea politică de coeziune;
- alocarea urgentă de resurse pentru Interreg Europa, care va reprezenta, în anii următori, instrumentul concret și deja familiar regiunilor, fiind și cel mai adaptat acordării de sprijin pentru realizarea rețelei în cadrul RIS3;
- ca punerea în aplicare a planului Juncker să favorizeze instituirea de platforme regionale de sprijin pentru organizarea proiectelor și finanțarea acestora, astfel încât FEIS să poată veni efectiv în sprijinul RIS3. În vederea garantării unei selecții responsabile a proiectelor, este necesar ca părțile implicate în evaluarea proiectelor să fie informate pe larg cu privire la sprijinul care trebuie acordat autorităților locale și regionale și la preocupările acestora. Consolidarea asistenței tehnice la nivel regional în cadrul FEIS reprezintă o prioritate absolută;
- participarea Comitetului European al Regiunilor la lucrările Grupului la nivel înalt privind maximizarea impactului programelor UE de cercetare-dezvoltare;

56. recomandă Comisiei Europene constituirea unui grup de lucru cu participarea activă a Comitetului European al Regiunilor, care să abordeze toate aceste elemente pentru a permite condiționalității *ex ante* deja menționate a RIS3 să dobândească o mai mare precizie și să fie dotată cu obiective și instrumente.

Bruxelles, 22 martie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Planul de acțiune privind cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030 — o abordare bazată pe cunoașterea riscurilor de dezastre în toate politicile UE

(2017/C 272/07)

Raportor:	Adam Banaszak (PL-CRE), vicepreședintele Adunării Regionale Cuyavia-Pomera- nia
Document de referință:	Document de lucru al serviciilor Comisiei – Planul de acțiune privind cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030 – o abordare a tuturor strategiilor politice ale UE bazată pe evaluarea riscurilor de dezastre, SWD(2016) 205 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR)

1. salută cuprinsul comunicării Comisiei referitoare la planul de acțiune privind cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030, întrucât acesta subliniază cu fermitate rolul pe care îl joacă autoritățile locale și regionale în sprijinirea eforturilor naționale pentru reducerea riscurilor de dezastre;
2. subliniază că reziliența la dezastre reprezintă unul din aspectele fundamentale ale dezvoltării durabile. În acest sens, face apel la instituțiile Uniunii Europene ca această considerație să devină unul din pilonii esențiali ai acțiunilor viitoare în domeniul dezvoltării durabile în Europa și să se reflecte în structura viitoare a fondurilor și a proiectelor Uniunii Europene;
3. observă că, în ultimii zece ani, intensitatea și frecvența dezastrelor au crescut semnificativ. În fiecare an, la nivel global, câteva zeci de mii de persoane își pierd viața ca urmare a catastrofelor naturale, iar costurile nemijlocite suportate de statele membre UE se ridică la câteva zeci de miliarde de EUR, numărul deceselor fiind adesea mai mare în țările în curs de dezvoltare iar daunele economice mai ridicate în economiile dezvoltate;
4. își exprimă sprijinul pentru eforturile de implementare a strategiilor și planurilor de gestionare a riscurilor elaborate la nivel național, regional și local, inclusiv pentru identificarea obiectivelor, indicatorilor și cadrelor temporale, și subliniază importanța evaluării strategiilor și a planurilor existente pentru a lua în considerare dispozițiile cadrului de acțiune de la Sendai. Pentru regiunile de frontieră, coordonarea eficientă între aceste strategii sau dezvoltarea unor strategii transfrontaliere comune este esențială și ar trebui încurajată;
5. subliniază că este mai eficient din punctul de vedere al costurilor să se construiască o infrastructură rezilientă la dezastre, decât să se modernizeze ulterior structuri nesigure; Biroul Organizației Națiunilor Unite pentru reducerea riscurilor de dezastre (UNISDR) estimează că raportul costuri/beneficii este de 1 la 4;
6. recunoaște caracterul urgent al atingerii țintelor prioritare pentru 2020 stabilite în cadrul ODD ⁽¹⁾ (11b) și în cadrul de la Sendai, privind creșterea substanțială a numărului de orașe și așezări omenești care adoptă și pun în aplicare politici și planuri integrate ce vizează incluziunea, utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, reziliența în fața dezastrelor, precum și privind dezvoltarea și punerea în aplicare la toate nivelurile, în conformitate cu Cadrul de la Sendai, a unor sisteme de gestionare holistică a riscurilor de dezastre;
7. subliniază că toate proiectele Uniunii privind construirea de infrastructură nouă (realizate fie cu ajutorul fondurilor pentru politica regională, fie cu cel al Fondului european pentru investiții strategice) ar trebui să fie reziliente la dezastre. Solicită ca această condiție să fie menționată explicit în regulamentele privind folosirea fondurilor;

⁽¹⁾ Obiectivele de dezvoltare durabilă.

8. atrage atenția asupra necesității alocării unor mijloace financiare corespunzătoare pentru limitarea riscurilor de dezastre la nivel local, regional și național. Protecția civilă este deseori descentralizată, intrând în sarcina autorităților locale și naționale, care nu dispun de fonduri suficiente pentru a răspunde nevoilor. Autoritățile locale și regionale au nevoie de resurse adecvate și de competențe în ce privește luarea deciziilor; De asemenea, trebuie alocate resurse suficiente programelor de sprijinire a cooperării transfrontaliere în domeniul reducerii riscului de dezastre și al gestionării situațiilor de criză;
9. sprijină ferm propunerea formulată de Comisie în comunicarea din 30 noiembrie 2016 [COM(2016) 778] care ar permite o dovadă mai puternică a solidarității UE în reacția la dezastre naturale majore sau regionale; solicită revizuirea definiției dezastrelor majore sau regionale, prevăzută în Regulamentul (CE) nr. 2012/2002 al Consiliului de instituire a Fondului de solidaritate al Uniunii Europene, la care face referire comunicarea sus-menționată; atrage atenția asupra faptului că pragurile stabilite în definiția dezastrelor majore – daune care depășesc 3 miliarde EUR sau 0,6 % din PIB-ul țării respective – sunt prea ridicate și constituie un obstacol, în special pentru regiunile mai mici și mai puțin dezvoltate, care au cel mai des nevoie de sprijin financiar;
10. subliniază că autoritățile locale și regionale joacă un rol esențial în ce privește gestionarea riscurilor aferente dezastrelor și în gestionarea dezastrelor în sine și atrage atenția asupra legitimității, rolului și importanței platformelor locale și regionale în limitarea riscurilor de dezastre;
11. consideră că, pentru o gestionare optimă a riscurilor, este indispensabilă colaborarea administrațiilor locale și naționale cu părțile interesate din sectorul privat, inclusiv cu societățile de asigurări;
12. amintește, de asemenea, că, datorită poziției lor geostrategice, anumite regiuni, cum ar fi regiunile ultraperiferice (RUP) devin actori europeni privilegiați în ce privește intervențiile de urgență în afara granițelor UE, dar și în ce privește prevenirea riscurilor;
13. dezastrele nu țin cont de granițele regionale sau naționale și, în consecință, este necesar să se stabilească un protocol pentru o acțiune coordonată în cazul unor catastrofe care afectează două sau mai multe state membre. Coordonarea este esențială, în special în situațiile în care sunt afectate țări terțe;
14. observă că problema catastrofelor naturale constituie un element intrinsec al activităților vizând impactul schimbărilor climatice și că cele două domenii ar trebui tratate în mod corelat; sugerează ca noua Convenție a primarilor privind schimbările climatice și energia să-și dezvolte activitatea în acest domeniu și să ofere mai mult sprijin pentru adaptarea la schimbările climatice, care contribuie și la consolidarea rezilienței de la nivel local; își exprimă, încă o dată, întregul sprijin atât față de Convenție, cât și față de campania Biroului Organizației Națiunilor Unite pentru reducerea riscurilor de dezastre „Making Cities Resilient”. Pentru a contribui la sensibilizarea orașelor și regiunilor față de campania „Making Cities Resilient”, sugerează numirea unor ambascadori care s-o reprezinte, care ar putea beneficia de sprijinul CoR;
15. sprijină reiterarea necesității de a se ține seama de riscurile de catastrofe naturale, prezentă în comunicarea Comisiei Europene COM(2016) 739, publicată în noiembrie 2016, însă regretă că acest document nu subliniază că reziliența la dezastre reprezintă una din bazele construirii unei dezvoltări durabile în Uniunea Europeană ⁽²⁾;

Înțelegerea riscurilor de producere a dezastrelor

16. subliniază obligația morală de a asigura faptul că proiectele UE nu pun în pericol vieți omenești prin finanțarea de infrastructuri care ar putea să nu fie reziliente la dezastre. De asemenea, subliniază că este mai eficient financiar să se construiască o infrastructură rezilientă la dezastre decât să fie modernizată infrastructura existentă care nu respectă normele de siguranță;
17. salută recenta reformă a Fondului de solidaritate al Uniunii Europene (FSUE), mecanismul financiar al UE de a acorda sprijin în cazul unui dezastru major și principalul instrument al UE de reacție la dezastrele naturale. Subliniază importanța FSUE ca instrument de reacție la dezastre naturale majore și care exprimă solidaritatea europeană cu regiunile afectate de dezastre în Europa; salută faptul că, în conformitate cu recomandările CoR, Fondul poate fi folosit pentru a consolida reziliența la dezastre în cadrul infrastructurii existente. Salută prelungirea termenelor de utilizare a acestuia, dar subliniază că un termen de doi ani ar permite o utilizare mai eficientă a Fondului ⁽³⁾; în plus, consideră că mecanismul de sprijin financiar ar trebui să stabilească praguri mai mici, care să permită accesul atât autorităților regionale, cât și celor locale;

⁽²⁾ Comunicarea Comisiei Europene – Următorii pași către un viitor european durabil – Acțiunea europeană pentru durabilitate [COM(2016) 739 final].

⁽³⁾ CDR6402-2013_00_00_TRA_AC.

18. în cazul cooperării pentru dezvoltare este necesar un efort de informare, astfel încât să se cunoască faptul că pregătirea și reacția în situații de urgență este o responsabilitate a autorităților și a populației;
19. sprijină abordările orizontale adoptate în cadrul planului de acțiune al UE, care permit integrarea obiectivelor Cadrului de la Sendai în restul strategiilor politice ale UE și reduc astfel discrepanțele dintre cadrul global de la Sendai și mecanismul de protecție civilă al Uniunii;
20. consideră că planul de acțiune al CE ține seama de domeniul tuturor strategiilor politice și al practicilor UE, și nu numai de politica în materie de protecție civilă, în ce privește realizarea priorităților convenite în cadrul celei de a 3-a Conferințe mondiale a ONU privind reducerea riscului de dezastre;
21. arată că, la baza abordării vizând crearea unei politici dedicate riscului de dezastre în mod proactiv, și nu reactiv, stă elaborarea unor planuri de acțiune pe cinci ani, al căror scop ar trebui să constea în angajarea întregii societăți, sensibilizarea și creșterea nivelului de cunoștințe în ce privește riscurile, investiții vizând reducerea riscurilor, pregătirea pentru a face față dezastrelor și reziliența la acestea, consolidând prioritățile UE în materie de competitivitate, cercetare și inovare și sprijinind în mod adecvat o dezvoltare durabilă rezilientă; trebuie promovate utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) și rețelele automatizate de alertă timpurie bazată pe detectarea precoce, comunicarea imediată și protocoalele interactive de intervenție;
22. consideră că proiectele sprijinite și realizate în cadrul planului vor contribui la formarea de sinergii între reducerea riscului de dezastre și strategiile privind schimbările climatice, dar și la consolidarea capacității orașelor în domeniul prevenirii riscurilor de dezastre;
23. recomandă elaborarea unor planuri de acțiune coerente cu alte acorduri internaționale și procese încheiate și puse în aplicare în anii 2015 și 2016, inclusiv Agenda pentru dezvoltare durabilă pentru 2030, Agenda pentru acțiune de la Addis Abeba privind finanțarea pentru dezvoltare, precum și Acordul de la Paris privind schimbările climatice, Reuniunea mondială la nivel înalt privind ajutorul umanitar și Noua agendă urbană;
24. atrage atenția asupra rolului important al colaborării cu sectorul privat în ce privește colectarea și schimbul de date privind pierderile și daunele, precum și consolidarea relațiilor dintre strategiile în domeniul gestionării riscului de dezastre, adaptării la schimbările climatice și protecției biodiversității;
25. subliniază importanța promovării investițiilor vizând reziliența în fața riscurilor în cadrul tuturor instrumentelor financiare ale UE și își reiterează sprijinul pentru sistemele de alertă timpurie și pentru îmbunătățirea tehnologiilor redundante de comunicare între sistemele de protecție civilă și avertizare a populației, precum și pentru principiul „reconstrucției mai temeinice” în urma dezastrelor;

Autoritățile locale și regionale ca parteneri centrali pentru reducerea riscurilor de dezastre

26. subliniază că autorităților locale și regionale le revine responsabilitatea instituțională și politică pentru protecția cetățenilor, ele reprezentând prima linie de reacție în situații de criză, asigurând serviciile de bază și supravegherea și gestionând dezastrelor în timp real. ALR sunt responsabile cu prevenirea și reacția imediată și cu acțiunile de salvare, dar mai presus de orice, dispun de cunoștințe specifice propriei localități și societăți; autorităților locale și regionale le revine, de asemenea, responsabilitatea muncii ulterioare de reconstrucție;
27. semnalează că autoritățile locale și regionale s-au angajat, în mod frecvent, în cel mai înalt grad în procesul limitării riscurilor de dezastre, inclusiv prin contribuția lor la pregătirea evaluării riscurilor și a planurilor de gestionare a riscurilor, în conformitate cu avizul CoR privind mecanismul de protecție civilă al Uniunii ⁽⁴⁾;
28. subliniază importanța dezvoltării cooperării interregionale pentru prevenirea riscurilor de catastrofe, în special în contextul politicii în materie de protecție civilă. Consideră că este cazul ca Comisia să contribuie, printr-o coordonare mai strânsă a regiunilor, la o cooperare mai eficientă și mai eficace, stabilind standarde pentru modelele și tehnologiile utilizate de orașele și regiunile respective, cu scopul de a îmbunătăți reacția la situații de urgență ce depășesc frontierele sau capacitatea unității administrative;

⁽⁴⁾ CDR740-2012_FIN_AC.

29. consideră că un domeniu oportun pentru cooperarea în acest domeniu este și dezvoltarea parteneriatelor public-privat în ce privește limitarea riscurilor de dezastru și elaborarea de măsuri pentru stimularea sectorului privat să aprofundeze riscurile de la nivel local și să se alăture, ca parte interesată, efortului de construcție a viitoarei politici privind limitarea riscurilor de dezastru, de exemplu prin extinderea ofertelor de asigurări; își reafirmă preocuparea cu privire la faptul că, în urma creșterii riscurilor, asigurările ar putea deveni indisponibile sau inaccesibile financiar în anumite zone, ceea ce ar avea consecința unei expuneri financiare potențial uriașe pentru autoritățile publice. Subliniază că mutualizarea riscurilor este o opțiune care ar trebui explorată și solicită să se analizeze fezabilitatea unei scheme de asigurare obligatorii împotriva dezastrurilor naturale ⁽⁵⁾;

30. consideră justificată utilizarea deplină a rolului tot mai important al tehnologiilor telefoniei mobile, internetului și mediilor sociale în furnizarea de informații pe tema dezastrurilor, în special prin îmbunătățirea tehnologiei Advanced Mobile Location (AML), prin care să se poată localiza imediat apelul către numărul european de urgență 112; utilizarea acestor tehnologii este la fel de importantă pentru conceperea unor campanii de prevenire și de formare în ce privește dezastrurile;

31. solicită o politică eficientă de informare în caz de dezastru, care să poată contribui la prevenirea daunelor în cazul repetărilor sau al replicilor previzibile. Consideră, de asemenea, că este necesar să se creeze un serviciu de protecție și asistență materială și psihologică pentru victime, membrii familiei, echipele de intervenție și alte persoane afectate de dezastrul respectiv;

32. amintește că autoritățile locale și regionale au nevoie de cunoștințe, instrumente, capacități și resurse pentru a-și îndeplini sarcinile precizate în avizul CoR privind planul de acțiune de la Hyogo în anii de după 2015. Arată totodată că, în timp ce autoritățile locale sunt responsabile pentru o serie de elemente critice în materie de infrastructură, investițiile destinate creșterii nivelului de reziliență a acestora la riscurile de dezastru nu au suficientă vizibilitate și adesea sunt neglijate sau se împiedică realizarea lor ⁽⁶⁾;

33. recomandă luarea de măsuri pentru conștientizarea acestor aspecte de către societate, printre altele prin realizarea de studii științifice dedicate gestionării riscului de dezastru. Se recomandă sensibilizarea persoanelor care își au reședința în zonele amenințate cu privire la necesitatea de a da dovadă de solidaritate cu locuitorii din zonele predispușe la dezastru. În prezent, există doar un grad redus de sensibilizare cu privire la cauzele care fac să crească riscurile;

34. subliniază că este important ca autoritățile locale și regionale, dispunând de cunoștințele, instrumentele, capacitățile și resursele necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin – astfel cum se menționează în Avizul CoR privind cadrul de acțiune de la Hyogo post-2015 – să creeze rețele de stații de măsurare meteorologice. Aceste rețele trebuie să permită monitorizarea atât a variabilelor care cuantifică în mod exact schimbările climatice, cât și a tuturor acelor variabile care permit observarea și alerta timpurie în caz de dezastru;

Noua axă prioritară, un răspuns corect al UE la creșterea numărului dezastrurilor

35. sprijină ferm propunerea Comisiei [COM(2016) 778 final] privind instituirea unei noi axe prioritare, cu o rată de cofinanțare de până la 100 %, în cadrul priorităților de investiții ale FEDR, în vederea sprijinirii operațiunilor de prevenire, planificare, reacție la dezastrurile majore sau regionale și recuperare ulterioară;

36. sprijină propunerile care permit declararea cheltuielilor în acest scop începând cu data producerii dezastrului, chiar și în cazul în care acesta a avut loc înainte de intrarea în vigoare a regulamentului;

Subsidiaritatea și proporționalitatea

37. documentul de lucru al serviciilor Comisiei este compatibil cu principiile subsidiarității și proporționalității. Subliniază faptul că dezastrurile nu cunosc frontiere și, ca atare, reziliența la dezastru este un domeniu în care este necesară o acțiune coordonată. Protecția civilă este un domeniu în care UE are menirea să sprijine, să coordoneze sau să completeze acțiunea statelor sale membre (cf art. 6 TFUE). În conformitate cu articolul 196 din TFUE, Uniunea poate acționa fără a recurge la armonizarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.

Bruxelles, 23 martie 2017.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor*

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ Pentru mai multe detalii cu privire la rolul asigurărilor în recuperarea de după dezastru, a se vedea Avizul CoR COR-2014-02646.
⁽⁶⁾ COR-2014-02646-00-01-AC-TRA.

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL REGIUNILOR

A 122-A SESIUNE PLENARĂ, 22 ȘI 23 MARTIE 2017

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Propunerile legislative privind Regulamentul cu privire la partajarea eforturilor și privind Regulamentul privind LULUCF

(2017/C 272/08)

Raportor:	Juri GOTMANS (EE-PSE), primarul localității Haanja
Documente de referință:	Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind reducerea anuală obligatorie a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030, în vederea realizării unei uniuni energetice reziliente și a respectării angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris, și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind un mecanism de monitorizare și de raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice, COM(2016) 482 final și Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind un mecanism de monitorizare și de raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice, COM(2016) 479 final

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR)

1. **salută** propunerile legislative ale Comisiei Europene privind stabilirea unor obiective anuale naționale obligatorii pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în perioada 2021-2030 în sectoarele pentru care nu se aplică schema UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS) [COM(2016) 482 final] și privind includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 [COM(2016) 479 final];
2. consideră că este important ca până în 2030 să fie reduse emisiile de gaze cu efect de seră în așa măsură **în sectoarele în care nu se aplică ETS**, încât obiectivul de reducere a emisiilor cu 95 % până în 2050 să poată fi atins;
3. **este de părere** că, din perspectiva îndeplinirii angajamentelor asumate prin intermediul Acordului de la Paris, includerea de manieră integrată în politica UE în domeniul climei a posibilităților de reducere a emisiilor de CO₂ rezultate din exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură (LULUCF) constituie o abordare deosebit de inovatoare și rațională în materie de costuri;

4. **consideră că este esențial** faptul că autoritățile locale și regionale, recunoscute drept actori importanți în transpunerea măsurilor din cadrul noii politici în domeniul climei, sunt implicate mai activ în punerea în aplicare în mod responsabil și în conformitate cu principiile guvernantei pe mai multe niveluri, a politicilor UE în domeniul climei și energiei;
5. **evidențiază** rolul și competențele orașelor și regiunilor în privința colectării și controlului datelor necesare pentru alcătuirea inventarului emisiilor de gaze cu efect de seră în sectoarele care fac obiectul Regulamentului LULUCF și al Regulamentului privind partajarea eforturilor; **recomandă** statelor membre și Comisiei să sprijine consecvent autoritățile locale și regionale, prin consolidarea capacităților acestora, pentru ca ele să își poată îndeplini sarcinile de bază în ce privește conceperea și planificarea dezvoltării locale în domeniul energiei, transporturilor, gestionării deșeurilor, utilizării terenurilor și în alte domenii;
6. **apreciază** că prin intermediul instrumentelor de flexibilitate sunt integrate în măsurile de protecție a climei principiile de piață și practicile în materie de utilizare a terenurilor, precum și mijloace pentru realizarea obiectivelor de reducere a emisiilor, dar că sunt necesare modificări pentru a se evita diluarea obiectivelor ambițioase ale politicii UE în domeniul climei și inflația pe piața certificatelor de emisii. Acest lucru se poate realiza prin contabilizarea emisiilor efective sau a tendinței liniare de reducere a acestora în 2020, prin limitarea transferului emisiilor care depășesc cotele din ETS către sectoare care nu iau parte la ETS și stabilirea unor obiective mai ambițioase și pentru statele cu un PIB scăzut;
7. **solicită** introducerea unor controale intermediare ale conformității, o dată la cinci ani, ca mijloc practic de garantare a îndeplinirii obiectivelor de reducere a emisiilor printr-o supraveghere mai regulată;
8. **consideră** că, având în vedere că pentru unele sectoare care fac obiectul Regulamentului privind partajarea eforturilor nu sunt precizate obiective specifice de reducere a emisiilor, ar trebui preconizate norme de planificare cu ajutorul cărora să se poată elabora strategii și măsuri la nivelul UE, al statelor membre, al regiunilor și al autorităților locale pentru a se garanta tranziția acestor sectoare către măsuri vizând reducerea emisiilor de CO₂. Prin urmare, trebuie elaborate obiective specifice fiecărui sector, pentru a asigura faptul că toate sectoarele care fac obiectul Regulamentului privind partajarea eforturilor contribuie la realizarea obiectivului mondial propus de reducere a emisiilor; în plus, controalele de conformitate trebuie consolidate cu verificări și bilanțuri anuale;
9. **subliniază necesitatea** de a exploata pe deplin și cu și mai multă ambiție posibilitățile privind cerințele juridice vizând măsuri specifice sectoarelor în care emisiile riscă să crească (de exemplu eficiența autovehiculelor și a vehiculelor ușoare în sectorul transporturilor);
10. **solicită** Comisiei Europene să ia în considerare contribuția LULUCF în mod integrator, arătând că acest sector, în special silvicultura, are potențialul de a aduce o contribuție pozitivă la atenuarea schimbărilor climatice, prin captarea, stocarea și înlocuirea emisiilor de dioxid de carbon.

I. RECOMANDĂRI DE AMENDAMENTE

Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind reducerea anuală obligatorie a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030, în vederea realizării unei uniuni energetice reziliente și a respectării angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris, și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind un mecanism de monitorizare și de raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice,

COM(2016) 482 final

Amendamentul 1

Considerentul 5

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Tranziția către o energie curată presupune schimbarea conduitei de afaceri și asigurarea de stimulente la nivelul întregului spectru politic.	În cadrul cofinanțării pentru completarea mijloacelor UE trebuie puse în aplicare programe de investiții regionale și locale pentru sprijinirea sectoarelor din afara schemei ETS.

Expunere de motive

Adăugarea noului considerent vizează precizarea faptului că trebuie puse în practică programe de investiții în regiuni și orașe. Nivelul regional și local nu poate acționa în mod optim în absența recunoașterii formale a unui mandat în acest sens și a finanțării pe termen lung. Pentru autoritățile locale și regionale, sursa principală de finanțare disponibilă pentru aplicarea de măsuri durabile în domeniile în care sunt competente depinde în mare măsură de autoritățile naționale și este completată, în anumite limite, de către instrumentele UE. Această finanțare trebuie descentralizată. Pe lângă punerea la dispoziție de resurse naționale și europene pentru sprijinirea punerii în aplicare a inițiativelor de mediu, sub formă de subvenții și cofinanțare, s-ar putea avea în vedere îmbunătățirea capacității administrațiilor locale și regionale de a acorda credite, respectiv de a recurge la împrumuturi.

Intenția este de a crea o platformă de finanțare europeană, cofinanțată din fonduri UE, cu ajutorul căreia furnizorii de credite și investitorii s-ar putea întâlni cu orașele și regiunile pentru a conveni asupra unor proiecte corespunzătoare. În versiunea ideală, aceasta ar reprezenta un forum pentru sectoarele care fac obiectul Regulamentului privind partajarea eforturilor și al Regulamentului LULUCF, întrucât acestea sunt în mod special domenii în care autoritățile locale și regionale își pot utiliza pe larg competențele teritoriale.

Amendamentul 2

Considerentul 18

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Prezentul regulament nu ar trebui să aducă atingere obiectivelor naționale mai stringente.	Prezentul regulament nu ar trebui să aducă atingere obiectivelor naționale mai stringente, necesare pentru atingerea obiectivelor pe termen lung, până în 2050.

Expunere de motive

Acest amendament are scopul de a clarifica formularea și dorește să încurajeze statele membre să stabilească obiective suplimentare, în condițiile în care obiectivele stabilite pentru 2030 indică necesitatea unor eforturi considerabil mai mari pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră în perioada 2031-2050.

Amendamentul 3

Articolul 4 alineatul (3)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
[...] În sensul prezentului act de punere în aplicare, Comisia efectuează o analiză cuprinzătoare a celor mai recente date din inventarul național pentru anii 2005 și 2016-2018 [...]	[...] În sensul prezentului act de punere în aplicare, Comisia efectuează o evaluare a celor mai recente date din inventarul național pentru anii 2005 și 2018-2020 [...]

Expunere de motive

Alegerea anului de referință are o importanță decisivă și ar trebui, în mod ideal, să se bazeze pe cele mai recente valori de emisie (adică din anul 2020), respectiv să pornească de la tendința liniară de reducere din perioada 2018-2020, astfel încât eventualele fluctuații întâmplătoare să fie nivelate. Dacă se ia drept bază perioada 2016-2018, acest lucru va avea un efect de inflație asupra bilanțului de CO₂, în măsura în care, în anii următori, este de așteptat scăderea acestuia. În mod contrar scopului acestui instrument, este stimulată astfel mai degrabă năndeplinirea obligațiilor, în loc să fie sprijinite țările care respectă standarde mai ridicate.

Amendamentul 4

Articolul 5 alineatul (5)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
[...] Un stat membru beneficiar poate utiliza respectiva cantitate pentru asigurarea conformității cu articolul 9 pentru anul respectiv sau pentru anii următori până în 2030.	[...] Un stat membru beneficiar poate utiliza respectiva cantitate pentru asigurarea conformității cu articolul 9 pentru anul curent sau pentru anii următori până în 2030.

Expunere de motive

Pentru a se evita neclaritățile, este oportună precizarea redactării, astfel încât să se facă diferența între anul de contabilizare și anul de raportare.

Amendamentul 5

Articolul 6 alineatul (1)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Statele membre care ar putea beneficia de o anulare limitată de maximum 100 de milioane de cote EU ETS, astfel cum este prevăzut la articolul 3 litera (a) din Directiva 2003/87/CE, care sunt luate în calcul în mod colectiv pentru asigurarea conformității acestora în temeiul prezentului regulament, sunt enumerate în anexa II la prezentul regulament.	Statele membre care ar putea beneficia de o anulare limitată de maximum 50 de milioane de cote EU ETS, astfel cum este prevăzut la articolul 3 litera (a) din Directiva 2003/87/CE, care sunt luate în calcul în mod colectiv pentru asigurarea conformității acestora în temeiul prezentului regulament, sunt enumerate în anexa II la prezentul regulament.

Expunere de motive

În prezent, există o ofertă excedentară de certificate, iar prețul pentru CO₂ este scăzut (5 EUR/t în decembrie 2016). Pe acest fundal, limita superioară maximă de 100 de milioane de unități pentru emisiile compuse nu constituie un sprijin pentru reducerea semnificativă a emisiilor în sectoarele ETS ci poate, dimpotrivă, să conducă, în cursul procesului de nivelare, chiar la creșterea emisiilor în sectoarele care nu fac obiectul ETS. La folosirea unei prevederi de flexibilitate între sectoare, ar trebui folosit un factor de penalizare de 1:2 pentru transferul cotelor de emisii. Cu ajutorul acestei propuneri, se vor anula **50 de milioane** de cote, ceea ce va duce la scăderea valorii tonei de CO₂. Trebuie să se acorde atenție în acest context realizării unui nivel ridicat de protecție climatică în ambele sectoare și în măsurile dedicate acestora.

Amendamentul 6

Articolul 8 alineatele (1) și (2)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Un stat membru în cazul căruia s-a stabilit, [...] că nu a realizat suficiente progrese , [...] Agenția Europeană de Mediu acordă asistență Comisiei în cadrul activității sale de evaluare a planurilor de măsuri în conformitate cu programul său anual de lucru.	Un stat membru în cazul căruia s-a stabilit, [...] că nu este în măsură să își îndeplinească obligațiile , [...] Agenția Europeană de Mediu colaborează cu Comisia în cadrul activității sale de evaluare a planurilor de măsuri în conformitate cu programul său anual de lucru, iar aceasta din urmă face apel la surse independente .

Expunere de motive

Modificare a formulării pentru mai multă claritate. „Progrese” este un concept prea general, în aceeași măsură în care ideea de „acordă asistență” reflectă o abordare insuficient de decisă. Atunci când are loc o problemă de depășire, trebuie neapărat să se întreprindă o evaluare independentă a planului de acțiune al statului membru.

Amendamentul 7

Articolul 9 alineatul (2)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
[...] se aplică, pentru anii în cauză , o deducere din cota anuală de emisii a statului membru respectiv egală cu cantitatea exprimată în tone de CO ₂ echivalent a emisiilor de gaze cu efect de seră excedentare.	[...] se aplică, pentru anii în care a avut loc depășirea , o deducere din cota anuală de emisii a statului membru respectiv egală cu cantitatea exprimată în tone de CO ₂ echivalent a emisiilor de gaze cu efect de seră excedentare.

Expunere de motive

Clarificare a formulării, pentru a numi concret și cu precizarea condițiilor în vigoare anii pentru care este valabilă clauza de deducere.

Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind un mecanism de monitorizare și de raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice

COM(2016) 479 final

Amendamentul 8

Considerentul 9

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Emisiile și absorbțiile din terenuri forestiere depind de o serie de circumstanțe naturale, de structura pe categorii de vârstă, precum și de practicile de gestionare actuale și trecute . Utilizarea unui an de referință nu ar putea să reflecte factorii respectivi și impacturile ciclice care rezultă în urma acestora asupra emisiilor și absorbțiilor sau a variațiilor interanuale ale emisiilor și absorbțiilor. Normele relevante privind contabilizarea ar trebui, în schimb, să prevadă utilizarea unor niveluri de referință pentru a exclude efectele caracteristicilor naturale și specifice fiecărei țări.	Emisiile și absorbțiile din terenuri forestiere depind de multiple circumstanțe naturale, de structura pe categorii de vârstă, precum și de practicile de gestionare. Alegerea unui an de referință nu ar putea să reflecte factorii respectivi și impacturile ciclice care rezultă în urma acestora asupra emisiilor și absorbțiilor sau a variațiilor interanuale întâmplătoare ale emisiilor și absorbțiilor. Normele relevante privind contabilizarea ar trebui, în schimb, să prevadă utilizarea unor niveluri de referință pentru a exclude efectele caracteristicilor naturale specifice fiecărei țări și regionale .

Expunere de motive

Nu este oportună o abordare diferențiată a practicilor agricole – trebuie să se țină seama de acestea oricum. Pe lângă fenomenele ciclice, ar trebui să se facă trimitere în mod explicit, cu ajutorul unor cuvinte-cheie, la variațiile naturale. Există o varietate de manifestări naturale, care au loc întâmplător. Și în țările mai mici pot apărea diferențe regionale, astfel încât o apreciere specifică fiecărei țări nu este suficientă pentru a reflecta diversitatea naturală atât în țările mai mari, cât și în cele mai mici.

Amendamentul 9

Considerentul 10

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
[...] și să aleagă un număr suficient de experți din statele membre.	[...] și să aleagă un număr suficient de experți din statele membre, inclusiv de la nivel local și regional.

Expunere de motive

Este oportună precizarea metodologică a faptului că vor fi consultați experți locali și regionali, cu atât mai mult cu cât informațiile autorităților centrale și ale capitalei pot fi substanțial diferite de cele locale. În Europa există instituții de învățământ superior recunoscute în afara capitalelor, care studiază domenii științifice relevante, iar acest potențial ar trebui valorificat, apelându-se la el în mod prioritar și cu mai multă hotărâre. De asemenea, administrațiile de mediu centrale din capitale ar putea avea tendința să analizeze problemele dintr-o perspectivă națională, generalizatoare și formalizată, respectiv să evalueze situația pornind de la condițiile conjuncturii politice și de la exemple convenționale, fără să țină seama de evoluțiile locale și modificările neașteptate ale dinamicilor.

Amendamentul 10

Considerentul 16

Textul propus de Comisia Europeană	Amendament
Agencia Europeană de Mediu ar trebui să ofere asistență Comisiei, după caz, în conformitate cu programul său anual de lucru, în legătură cu sistemul de raportare anuală a emisiilor și absorbțiilor de gaze cu efect de seră, evaluarea informațiilor privind politicile, măsurile și prognozele naționale, evaluarea politicilor și măsurilor suplimentare planificate, precum și verificările de conformitate efectuate de către Comisie în temeiul prezentului regulament.	Agencia Europeană de Mediu ar trebui să ofere asistență Comisiei, după caz, în conformitate cu programul său anual de lucru, în legătură cu sistemul de raportare anuală a emisiilor și absorbțiilor de gaze cu efect de seră, evaluarea informațiilor privind politicile, măsurile și prognozele naționale, evaluarea politicilor și măsurilor suplimentare planificate, precum și verificările de conformitate efectuate de către Comisie în temeiul prezentului regulament, luând în considerare informațiile independente furnizate de studiile și expertiza de la nivel național, regional și local.

Expunere de motive

Atunci când efectuează evaluarea conformității, Comisia ar trebui să recunoască și să țină seama de punctele de vedere și de experiențele acumulate la nivel național și regional, astfel încât, în definirea sistemului paneuropean, să nu se piardă din vedere esențialul.

Amendamentul 11

Considerentul 17

Textul propus de Comisia Europeană	Amendament
[...] <i>Programele și studiile existente ale Uniunii și ale statelor membre [...] sunt valorificate la maxim.</i>	[...] <i>Rolul administrativ al autorităților locale și regionale în colectarea și prelucrarea datelor și în îmbunătățirea calității acestora ar trebui consolidat. În cadrul raportării ar trebui să existe un mecanism de control al conformității de către experți locali. De asemenea, metodologia și standardele ar trebui precizate pe baza condițiilor locale.</i>

Expunere de motive

Capacitatea administrativă a autorităților locale și regionale ar trebui consolidată, iar rolul lor în ce privește politica în domeniul exploatării terenurilor și în supravegherea stabilirii unităților de contabilizare pentru exploatarea terenurilor trebuie întărit. În același timp, ar trebui extinse capacitățile orașelor și ale regiunilor în ce privește controlul datelor referitoare la LULUCF și raportarea cu privire la aceste date, trebuind îmbunătățite standardele metodologice aferente procedurilor și măsurilor luate de către ele (de exemplu în procesul de planificare). Acest lucru garantează respectarea principiilor de bază ale procedurii IPCC, cum ar fi coerența, comparabilitatea, caracterul complet, acuratețea și transparența.

Amendamentul 12

Nou considerent 21

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
	<i>Pentru o mai bună colectare și analiză a datelor din sectorul LULUCF, Comisia se va asigura că sunt stabilite metodologii și seturi de indicatori coerente pentru fondurile relevante.</i>

Expunere de motive

Se adaugă un nou considerent, care face referire la necesitatea de fonduri UE pentru analiza exploatării terenurilor în vederea respectării regulamentului și pentru analize ale contextului. Ar trebui precizat pentru ce tipuri de măsuri luate în sectorul LULUCF ar putea eventual fi puse la dispoziție fonduri suplimentare în cadrul fondurilor structurale.

Amendamentul 13

Articolul 5 alineatul (2)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Statele membre previn orice dublă contabilizare a emisiilor sau a absorbțiilor, în special prin contabilizarea emisiilor sau a absorbțiilor rezultate din mai multe categorii de contabilizare a terenurilor la o singură categorie.	Statele membre previn dubla contabilizare a emisiilor sau a absorbțiilor rezultate din categorii diferite în contabilizarea terenurilor.

Expunere de motive

Simplificare și precizare a formulării, menționându-se cazul dublei contabilizări de manieră general inteligibilă. Este important ca dispoziția să fie formulată concret: trebuie exclusă dubla contabilizare.

Amendamentul 14

Articolul 5 alineatul (5)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Statele membre țin o evidență completă și exactă a tuturor datelor utilizate la întocmirea conturilor lor.	Statele membre țin o evidență completă, continuuă și exactă a tuturor datelor utilizate la întocmirea conturilor lor.

Expunere de motive

Adăugarea continuității drept indicator important al calității. Pot apărea erori și probleme mai ales atunci când se întrerupe continuitatea sau când se modifică metoda.

Amendamentul 15

Articolul 8 alineatul (3)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Planul de contabilizare a pădurilor la nivel național se publică și se supune consultării publice.	Planul de contabilizare a pădurilor la nivel național se publică anual și se supune consultării publice în cadrul autorităților locale și regionale, precum și cu participarea părților interesate.

Expunere de motive

Precizarea condițiilor pentru publicare și consultare.

Amendamentul 16

Articolul 10 alineatul (1)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
[...] emisiile de gaze cu efect de seră generate de perturbări naturale care depășesc cu mult nivelul mediu de emisii generate de perturbări naturale în perioada 2001-2020 , [...]	[...] emisiile de gaze cu efect de seră generate de perturbări naturale care depășesc cu mult nivelul mediu de emisii generate de perturbări naturale în perioada 2001-2019 , [...]

Expunere de motive

Ar trebui avută în vedere o perioadă mai lungă pentru contabilizare. Ar trebui evitată posibilitatea ca mari dezechilibre naturale sau degradări cumulate ale pădurilor să nu fie luate în calcul la contabilizare sau să aibă o influență prea mare la finalul perioadei de contabilizare. Trebuie aplicată o anumită întârziere la raportarea valorii medii a emisiilor.

Amendamentul 17

Articolul 12 alineatul (2)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Comisia efectuează o examinare cuprinzătoare a rapoartelor de conformitate în scopul evaluării conformității cu articolul 4.	Comisia evaluează conformitatea cu articolul 4 (absorbția netă de gaze cu efect de seră și condițiile de flexibilitate pe baza rapoartelor de conformitate și o confirmă.)

Expunere de motive

Condițiile pentru examinare trebuie clarificate: este oportun să nu aibă loc numai o evaluare, ci și o confirmare. Aici s-ar putea face concis referire și la conținutul articolului 4.

Amendamentul 18

Articolul 16 alineatul (1) litera (a) și Anexa III a, ultimul alineat

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
<p>[...] Începând cu 2023 [...]</p> <p>Anexa IIIa, ultimul alineat: Statele membre sunt încurajate să aplice metodologia de nivelul 3 care folosește modelarea fără parametri calibrată la circumstanțele naționale și care descrie interacțiunea fizică a sistemului biofizic, în conformitate cu orientările IPCC din 2006 pentru inventarele naționale privind gazele cu efect de seră.</p>	<p>[...] Începând cu 2021 [...]</p> <p>Anexa IIIa, ultimul alineat: Statele membre aplică metodologia de nivelul 3 care folosește modelarea fără parametri calibrată la circumstanțele naționale și care descrie interacțiunea fizică a sistemului biofizic, în conformitate cu orientările IPCC din 2006 pentru inventarele naționale privind gazele cu efect de seră.</p>

Expunere de motive

Contabilizarea ar trebui să înceapă imediat, în 2021. Ar trebui urmărită aplicarea unor modele mai precise – utilizând o formulare mai constrângătoare:

II. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR)

Observații generale

- consideră că autoritățile locale și regionale au fără îndoială un rol decisiv în sectoarele în care se aplică Regulamentul privind partajarea eforturilor de reducere a emisiilor cu efect de seră precum și Regulamentul LULUCF, dat fiind că aceste regulamente presupun includerea dimensiunii teritoriale. În același timp, este vorba de sectoare în care autoritățile locale și regionale pot acționa, în baza atribuțiilor și competențelor lor juridice. Pentru punerea lor în aplicare stă la dispoziție o gamă largă de instrumente politice adecvate, cum ar fi amenajarea teritoriului, promovarea întreprinderilor mici și mijlocii, măsurile de politică pentru a atrage și promova investițiile ecologice, clădirile, transportul și mobilitatea urbane și planurile de dezvoltare urbană;
- subliniază că măsurile propuse ar contribui la reducerea emisiilor în acele sectoare care nu intră sub incidența schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS), oferind, prin urmare, valoare adăugată socială, economică și de mediu. Acest lucru înseamnă că orașelor și regiunilor le revine un rol și mai important, aflându-se, pe teritoriul lor, în prima linie și fiind o forță motrice pentru inițiativele de decarbonizare și ținând în același timp seama de aspectele economice și sociale de la fața locului;
- subliniază că silvicultura modernă și durabilă contribuie la o utilizare sporită a resurselor regenerabile și a bioenergiei, înlocuiește utilizarea combustibililor fosili și funcționează ca absorbant eficient de dioxid de carbon. În plus, subliniază că ar trebui promovată reducerea emisiilor în sectorul LULUCF și prin politica agricolă comună a UE;
- observă rolul semnificativ al autorităților locale și regionale în ceea ce privește furnizarea directă de informații către public și desfășurarea unor campanii pe teme de energie. Propunerile Comisiei sprijină punerea în aplicare a strategiilor regionale în materie de climă și energie și promovează decarbonizarea sectoarelor și o utilizare rațională a terenurilor în cadrul dezvoltării regionale și urbane și al amenajării teritoriului. Procesele ce se desfășoară la nivel local și regional sunt plasate într-un cadru definit prin exemple specifice și obiectivele de reducere stabilite de Convenția primarilor;
- consideră că regulamentele propuse nu ridică nicio problemă din perspectiva respectării principiului subsidiarității, întrucât abordarea schimbărilor climatice și a efectelor acestora este, în mod evident, o chestiune transfrontalieră și, prin urmare, obiectivele acestor regulamente nu pot fi realizate decât prin acțiune la nivelul UE. De asemenea, regulamentele propuse nu depășesc ceea ce este necesar în materie de formă sau conținut pentru a realiza obiectivul UE de atingere a țintei de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2030 într-un mod rentabil, fiind așadar conforme cu principiul proporționalității;

Importanța și interacțiunile politicii sectoriale

6. consideră că este în continuare esențial, pentru tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon și surse de energie ecologice, să fie luate măsuri ample de combatere a schimbărilor climatice și în sectoarele care nu sunt incluse în ETS. Propunerea de repartizare a eforturilor vizează elaborarea unui set de norme generale pentru sectoarele care nu fac obiectul ETS;
7. subliniază faptul că Comisia nu a stabilit obiective precise și obligatorii din punct de vedere juridic pentru aceste sectoare, ci pleacă mai degrabă de la o evaluare globală a contribuției lor, oferind statelor membre relativ multă libertate de decizie cu privire la măsurile specifice pe care acestea doresc să le aplice pentru a îndeplini obiectivele de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Perspectivele de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră variază de la sector la sector, ele putând, la nivel național, să ajungă chiar la creșteri – așa cum arată, de exemplu, prognozele referitoare la emisiile ce provin din transportul terestru, independent de punerea în aplicare a măsurilor de eficientizare a consumului de carburant;
8. se pronunță în favoarea unei puneri în aplicare flexibile a obiectivului general pentru toate sectoarele în ansamblul lor, ținând seama de capacitățile regionale și locale existente; o defalcare a obiectivului pentru fiecare sector este, practic, imposibilă;

Cât de flexibile sau rigide sunt mecanismele de flexibilitate?

9. subliniază că toate statele membre și sectoarele economice contribuie la realizarea reducerii emisiilor de CO₂ și că toate statele membre ar trebui să depună eforturi în vederea îndeplinirii obiectivului menționat, ținând seama, într-un mod echilibrat, de aspecte de echitate și solidaritate; obiectivele naționale aplicabile grupului de state membre cu un PIB pe cap de locuitor peste media Uniunii ar trebui adaptate în mod proporțional, pentru a garanta, într-un mod corect și echilibrat, eficacitatea din punctul de vedere al costurilor;
10. constată că realizarea acestor reduceri ale emisiilor de gaze cu efect de seră ar trebui să sporească eficiența și inovarea în economia europeană și, în mod specific, să promoveze îmbunătățiri, în special în ce privește clădirile, agricultura, gestionarea deșeurilor și transporturile, în măsura în care acestea intră sub incidența acestui regulament;
11. subliniază faptul că Regulamentul privind partajarea eforturilor prevede numeroase posibilități pentru flexibilitate și comerț, menite să ajute statele membre să își îndeplinească obiectivele de reducere a emisiilor pentru 2030. Măsurile de acest tip limitează costurile de reducere a emisiilor, chiar dacă este nevoie de precauție și realism și trebuie avut grijă să se asigure ca flexibilitatea să nu ducă la mai multe emisii în unele state membre sau la stabilirea unor obiective mai reduse prin manipulare, fie înainte de intrarea în vigoare a dispozițiilor menționate anterior, fie la punerea în aplicare a mecanismului de flexibilitate, dat fiind că existența unor mecanisme de flexibilitate neunitare ar putea, în ultimă instanță, să ducă la imposibilitatea de a îndeplini obiectivele de reducere a emisiilor. Provocarea constă nu numai în monitorizarea problemelor economice și structurale apărute temporar ale statelor membre și a nivelului de trai al acestora, ci și în luarea în calcul a diferențelor regionale din interiorul statelor, pentru a pune în practică cu succes obiectivele ambițioase urmărite;
12. adresează Comisiei un apel urgent să propună soluții concrete pentru chestiunea acelor regiuni care s-ar putea confrunta cu anumite dificultăți sau ar înregistra o decădere în contextul tranziției necesare către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon; subliniază necesitatea elaborării de soluții realiste pentru regiunile care depind în foarte mare măsură de utilizarea combustibililor fosili sau de industriei cu consum energetic intensiv, sau care ar putea fi afectate în mod disproporționat de aplicarea regulamentelor propuse; subliniază importanța implicării autorităților locale și regionale în elaborarea unor traiectorii de dezvoltare durabilă care ar putea să stimuleze economia acestor regiuni;
13. observă că, ținând cont de oferta excedentară de certificate ETS și prețul scăzut al CO₂, limita maximă de 100 de milioane de unități stabilite pentru emisii nu va permite o reducere drastică a emisiilor, ci ar putea să contravină obiectivelor de protecție a climei, ducând inclusiv la situația în care emisiile din sectoare care nu fac obiectul ETS să crească, de fapt, ca urmare a reducerii dezechilibrelor;
14. solicită Comisiei să dea dovadă de o anumită flexibilitate în ceea ce privește calcularea penalizărilor, aplicând rate de schimb, respectiv cotații mai scăzute atunci când are loc redistribuirea cotelor de emisii între sectoare;

Normele de contabilizare aplicabile sectorului LULUCF și dispozițiile de flexibilitate

15. salută propunerea de a permite statelor membre să contabilizeze o cantitate totală de 280 milioane unități din domeniul LULUCF, recunoscând că acest sector, în special silvicultura, are potențialul de a aduce o contribuție pozitivă la cadrul UE pentru climă. Observă că există probleme în ceea ce privește acuratețea monitorizării emisiilor de gaze cu efect de seră în cadrul LULUCF și sprijinul acordat autorităților locale la colectarea de date;

16. subliniază că stocarea de CO₂ în cadrul LULUCF ar trebui limitată la acele domenii ale Regulamentului privind partajarea eforturilor în care normele contabile sunt corecte din punct de vedere științific și valabile și au fost testate în cadrul unor proiecte pilot. În acest mod poate fi evitată specula și reducerea principiilor generale la aspectul exclusiv al costurilor. Atunci când se monitorizează măsurile din cadrul LULUCF și se elaborează rapoartele corespunzătoare, ar trebui depuse toate eforturile, utilizând cele mai bune metode disponibile, pentru a se evita dubla contabilizare; acest lucru se aplică în special modificării categoriilor de utilizare a terenurilor, precum și contabilizării produselor din lemn și a perturbărilor naturale;

17. sugerează că ar trebui să fie posibilă deducerea la intervale de cinci ani, astfel încât eventuala contribuție aferentă terenurilor despădurite, terenurilor împădurite, terenurilor cultivate și pajiștilor gestionate să poată fi luată în considerare. În acest mod se ține seama de variabilitatea naturii și se echilibrează impactul evenimentelor neprevăzute și al proceselor ciclice;

18. invită Comisia să colaboreze cu statele membre în vederea stabilirii unor norme mai clare privind rolul autorităților locale și regionale în gestionarea datelor și monitorizarea contabilizării în domeniul LULUCF;

Contabilizarea și controlul contabilizării

19. consideră că este important că ciclul solid de raportare și de conformitate prevăzut în Decizia privind partajarea eforturilor a fost preluat în textul propunerii. Statele membre mențin obligația de a respecta limitele de emisii anuale și o traiectorie liniară în perioada 2021-2030, însă verificarea efectivă de conformitate se va organiza o dată la cinci ani;

20. subliniază că, pentru a garanta faptul că controalele de conformitate sunt efectuate pe baza unor date corecte, Comisia trebuie să verifice și să evalueze continuu și sistematic, (după caz și cu ajutorul unor experți independenți), inventarele de gaze cu efect de seră prezentate de către statele membre.

21. consideră că Agenția Europeană de Mediu va trebui să continue să coordoneze controlul transparenței, acurateței, coerenței, comparabilității și caracterului complet al informațiilor prezentate. Esențial este ca autoritățile locale și regionale să beneficieze de sprijin în ce privește contabilizarea și raportarea activităților lor, pentru a se asigura că particularitățile locale și teritoriale sunt luate în considerare într-un mod mai eficient decât până în prezent;

22. consideră că este important ca administrațiile naționale, regionale și locale, precum și întreprinderile, IMM-urile și microîntreprinderile să nu fie împovărate cu obligații de raportare directă sau sarcini administrative ca urmare a acestei propuneri;

Calitatea datelor din domeniul LULUCF

23. subliniază că varietatea și variabilitatea utilizării terenurilor din Europa duc în mod logic la un tratament diferit și neuniform, ceea ce impune o armonizare și standardizare hotărâtă și coordonată a calității datelor furnizate de statele membre; în acest context, trebuie să se țină seama nu numai de particularitățile naționale, ci și de cele de la nivel regional și local, inclusiv cele referitoare la dinamica acestora; propune, în acest context, să se facă uz de experiența acumulată prin intermediul unor instrumente precum metodologia pentru inventarierea emisiilor din cadrul Convenției primarilor și să se coreleze această experiență cu eforturile în curs de a institui indicatori flexibili, ușor de utilizat și fiabili pentru măsurarea emisiilor de la nivel local și regional în contextul Convenției globale a primarilor;

24. este îngrijorat de faptul că Protocolul de la Kyoto expiră la sfârșitul anului 2020. Prin urmare, este necesară dezvoltarea în continuare a guvernantei în sectorul LULUCF în cadrul UE. La momentul actual, acest lucru este prevăzut prin Decizia LULUCF (529/2013/UE). Decizia este deja pusă în aplicare, astfel încât, până în 2020, vor fi create sisteme de contabilizare mai bune. Fără un cadru juridic care să consolideze acest proces de punere în aplicare și să prevadă normele aplicabile pentru perioada de după 2020, modul în care sectorul LULUCF ar fi inclus în cadrul general ar putea fi eterogen la nivelul UE. Diferențele în ceea ce privește normele de raportare și cele de contabilizare de la un stat membru la altul ar afecta negativ funcționarea optimă a pieței unice.

Importanța autorităților locale și regionale pentru inventarele LULUCF

25. ia act de faptul că normele de contabilizare pentru inventarele LULUCF se bazează pe procedura IPCC din 2006 și nu corespund, deci, celor mai moderne metode în domeniu. UE ar trebui să dezvolte în mod substanțial procedurile de contabilizare, pentru a le spori acuratețea și rapiditatea, păstrând simplitatea și transparența de până acum a sistemului. În acest sens, le revine un rol important, dacă nu esențial, orașelor și regiunilor: ele sunt cele care transmit informațiile necesare pentru inventarele LULUCF, atât pentru evaluarea *ex post*, cât și pentru elaborarea de prognoze;

26. subliniază faptul că, în cadrul acestei proceduri, utilizarea de structuri menite să dea un impuls procesului de îmbunătățire treptată, pare a fi o evoluție promițătoare. CoR ar putea contribui la crearea unui mediu favorabil pentru a îmbunătăți capacitatea orașelor și regiunilor referitoare la colectarea, analizarea și agregarea datelor referitoare la LULUCF, plecând de la principiile de bază ale procedurii IPCC: coerența, comparabilitatea, caracterul complet, acuratețea și transparența;

27. este de părere că Comisia Europeană, împreună cu CoR, ar trebui să elaboreze orientări pentru a oferi autorităților locale și regionale asistența necesară la colectarea datelor, cu includerea unor standarde metodologice comune pentru integrarea și adaptarea informațiilor locale, ținând cont de compromisul necesar între acuratețe și raportul cost-eficiență și urmărind reducerea sarcinilor administrative. Cu siguranță că un plus de acuratețe poate fi obținut doar prin implicarea experților de la nivel local și regional;

Implicarea unei game largi de părți interesate

28. ia act de faptul că, pentru a se ajunge la un acord privind aspectele legate de schimbările climatice și a elabora un concept al LULUCF, abordarea multipartită este nu numai oportună, ci contribuie chiar la creșterea transparenței și îmbunătățirea obligațiilor de raportare și la evaluarea impactului social și economic la nivel local și regional, ajungându-se, astfel, mai ușor la soluții optime și un control intersectorial al situației din ce în ce mai complexe;

29. consideră că, în ceea ce privește includerea LULUCF în politicile privind clima, trebuie luate în considerare în primul rând agricultura și silvicultura, dar și contribuția pe care le au locuințele, gestionarea deșeurilor și întreprinderile mici, atât cu privire la adoptarea celor mai bune practici în ceea ce privește cerințele de transparență, cât și în scopul de a garanta eficacitatea mecanismelor de control. Un feedback rapid și concret din diferite domenii, atât pe parcursul negocierilor referitoare la regulamentul, cât și în cursul procesului de punere în aplicare, este decisiv;

Finanțare

30. subliniază că oportunitățile de finanțare ar trebui extinse în mod constant, mai hotărât ca până în prezent și mai descentralizat la nivel local și regional, unde ar putea fi utilizate ca sursă suplimentară de către investitorii privați și instituțiile de credit. Pe lângă punerea la dispoziție de resurse naționale și europene sub formă de subvenții și de cofinanțare, ar trebui să se aibă în vedere îmbunătățirea ratingului autorităților locale și regionale și a capacității acestora de acordare de împrumuturi. Acest lucru poate fi realizat prin intermediul unor modificări în legislație sau prin înființarea unor asociații ale orașelor, care, singure, nu sunt suficient de mari pentru a putea cumpăra, de exemplu, obligațiuni.

Bruxelles, 23 martie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

ISSN 1977-1029 (ediție electronică)
ISSN 1830-3668 (ediție tipărită)

Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

RO